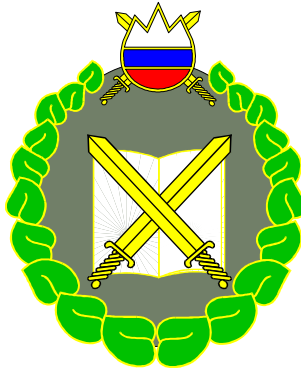

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XVII. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTE**

Zaključna naloga

**IZDELAVA SOP -
IZVAJANJE PREGLEDA V PETNADSTROPNI STAVBI S ŠTIRIMI
PROSTORI V NADSTROPJU Z VODOM**

Kandidat: vod. Tomaž MLAKAR

Mentor: maj. Viljem ŠOLAR

Ljubljana, september 2007

POVZETEK

Danes ni več dvoma, da se bodo operacije v urbanem okolju pojavljale vedno bolj pogosto. Nedavne operacije po celem svetu, so to tezo le še potrdile. Težave, ki so se pojavljale že v preteklosti, na primer odnosi s prisotnim civilnim prebivalstvom, notranji boji za prevlado nekega območja do logistične zagotovitve, so se v sedanjosti samo še poglobile.

Bojevanje v urbanem okolju se od klasičnega boja zelo razlikuje. Poveljniki morajo dobro poznati okolje v katerem izvajajo napad, enote, ki jih imajo na razpolago, moč nasprotnika in učinkovitost orožja v danem okolju. Zelo pomembna dejavnika sta tudi načrtovanje in sinhronizacija.

Ključ do uspeha delovanja v urbanem okolju je fleksibilnost z inovativnimi rešitvami pri reševanju nepričakovanih situacij s strani dobro izurjenih vojakov in poveljnikov, tudi s pomočjo poznavanja standardnih operativnih postopkov. Bojevanje v takem okolju jim na ta način ni tuje, ker imajo vsa znanja, ki jih pri tovrstnem delovanju lahko koristno uporabljajo.

Ključne besede: standardni operativni postopek (SOP), boj v urbanem okolju, vpad, pregled, čiščenje

SUMMARY

There is no doubt that urban operations appear much more likely in the future. Recent operations in urban areas have underscored this fact and have unveiled a whole new set of problems, increased fratricide, presence of civilians and problems with logistics.

Fighting in urban areas is very different than fighting in open areas. Commanders must be aware of environment they are fighting in, units which they can use, strength of enemy and effectiveness of weapons. One of the most important factors are planning and synchronization.

Key to success in urban operations is flexibility with innovative solutions to unexpected situations, being familiar with operations within urban environment and being skilled in urban combat, also with help of standing operating procedures.

Key words: standing operating procedure (SOP), fighting in built up area, raid, review, clearing

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	ii
SUMMARY	iii
KAZALO VSEBINE	iv
1 UVOD	1
2 BOJEVANJE V NASELJU	3
2.1 ZNAČILNOSTI BOJEVANJA V NASELJU	3
2.2 OMEJITVE.....	6
3 FORMACIJA VODA, OBOROŽITEV	7
3.1 ORGANIZIRANOST VODA	7
3.2 SESTAVA IN OBOROŽITEV ODDELKA	9
4 TAKTIČNI NAČINI GIBANJA PRI BOJU V NASELJU	11
4.1 PREMİK DO OBJEKTA/NAČINI GIBANJA PO NASELJU	11
4.2 NAČINI VSTOPA V OBJEKT	15
4.3 NAČINI GIBANJA PO OBJEKTU	21
4.3.1 NAČINI VSTOPANJA V PROSTOR	21
4.3.2 GIBANJE PO HODNIKU	30
4.3.3 GIBANJE OKOLI VOGALA	30
4.3.4 GIBANJE PO STOPNIŠČU.....	33
4.3.5 MES (minsko eksplozivna sredstva)	33
4.4 TAKTIČNI POSTOPKI ODDELKA IN VODA	35
5 STANDARDNI OPERATIVNI POSTOPEK – IZVAJANJE PREGLEDA V PETNADSTROPNI STAVBI Z ŠTIRIMI PROSTORI V NADSTROPJU Z VODOM	37
6 ZAKLJUČEK	40
LITERATURA IN VIRI	41
SEZNAM SLIK IN TABEL	42
IZJAVA O AVTORSTVU	44

1 UVOD

IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Standardni operativni postopki (v nadaljevanju SOP) so akti poveljevanja, s katerimi poveljnik predpisuje način izvedbe določenih aktivnosti. Z njimi določa postopke običajnih (rutinskih) opravil v poveljstvu oz. enoti.

SOP omogočajo krajšanje povelj za delovanje, ter omogočajo večjo usklajenost in učinkovitost delovanj. SOP jasno opredeljujejo naloge enot oz. posameznikov v izvedbi določene aktivnosti.¹

Vojaške operacije, v celotnem spektru, se vse pogosteje odvijajo v urbanem okolju. Izzivi, s katerimi se bodo v prihodnje spopadale oborožene sile v urbanem okolju so: intervencije v primeru naravnih in drugih nesreč, humanitarne intervencije, mirovne operacije, boj proti mednarodnemu kriminalu, boj proti terorizmu ter spopadi nizke, srednje in visoke intenzivnosti. Najbolj zahtevne vojaške operacije pa bodo od oboroženih sil zahtevale izvajanje večjega števila različnih nalog hkrati². Iz tega sledi logičen sklep, da se mora ta trend odraziti tudi na samem usposabljanju in urjenju enot za boj v naselju.

Moja zaključna naloga bo izhajala prav iz tega, se pravi poizkušal bom oblikovati SOP za en segment iz spektra postopkov ki se izvajajo pri bojevanju v naselju, obenem pa tudi prikazati s kakšno širino znanj se bo vojak srečal pri usposabljanju in urjenju, če bo hotel uspešno realizirati zadane naloge nadrejenih.

CILJI NALOGE

Cilj naloge je oblikovati Standardni operativni postopek (v nadaljevanju SOP) na temo »Pregled petnadstropne stavbe z štirimi prostori v nadstropju z vodom« in obenem predstaviti kompleksnost in širino bojnega delovanja v urbanem okolju s poudarkom na temi omenjenega SOP-a, od posameznika, skupine, oddelka vključno do nivoja voda, da bi se operacije v takšnem okolju lahko uspešno izvedle. V nalogi bom bolj podrobno poizkušal predstaviti tudi katere taktične postopke naj bi vojaki obvladali, da bi lahko čim bolj opravili svojo nalogo, kot tudi kaj lahko poveljniki, predvsem na nižjih ravneh pričakujejo pri realizaciji nalog v naseljenem območju.

Pregled stavbe/prostora je natančen pregled neposredne okolice in stavbe z vsemi prostori v njej z namenom, da odkrijemo nasprotnika, civiliste, se prepričamo, da v stavbi in v njeni neposredni okolici ni nevarnosti za naše enote, oz. da odstranimo (če je potrebno) ali zavarujemo oz. označimo nevarna mesta na lokaciji stavbe za katero smo odgovorni, zaradi varnosti naših oz. prijateljskih enot pri prehodu mimo stavbe ali zaradi uporabe stavbe za naše potrebe.

Kadar se dela pregled objekta, se nam ne sme muditi in nam ni potrebno delati na različna presenečenja, ker se lahko zgodi, da bomo sami najbolj presenečeni.³

¹ Navodilo za izdelavo standardnih operativnih postopkov v 10.MOTB

² Po Milovac; Vojaške operacije v urbanem okolju (50), 2001.

³ Specialna policijska taktika, Vivod, D., 1995, str.170

Pri obravnavanem problemu je potrebno upoštevati tudi prvine iz specialne policijske taktike in jih prilagoditi oz. dopolniti za uporabo v vojaškem okolju, z vojaško opremo in za vojaške enote.

METODE DELA

Pri zaključni nalogi je bila uporabljena metoda analize vsebin in informacij, pridobljenih na podlagi različne literature, razgovorov in spoznavanjem različnih pogledov na obravnavan problem, kot tudi na podlagi lastnih izkušenj.

STRUKTURA NALOGE

Zaključna naloga je sestavljena iz šestih poglavij, od katerih predstavlja četrto poglavje najobsežnejši del, peto poglavje pa je bistveni del.

V uvodu sem predstavil izhodišče naloge, cilj, ki ga poizkušam skozi nalogo doseči ter uporabljeno metodologijo in pa samo strukturo dela.

Drugo poglavje obravnava pojem boja v naselju, značilnosti in omejitve, na katere je potrebno v naselju računati in jih upoštevati.

Tretje poglavje prikazuje formacijo in oborožitev voda, ki temelji na taktični študiji motoriziranega bataljona prilagojeni na možnosti in omejitve, ki jih nudi oklepni transporter Patria »MOTORIZIRANI BATALJON SV 2010 V 4.0«, (avtor ppk. mag. CESTNIK Andrej) in pa oborožitev, ki se že uvaja, ali pa je predvidena za uvedbo v enote SV v bližnji prihodnosti.

Četrto poglavje te naloge predstavlja taktične postopke od posameznika do voda, vključuje pa tudi nekaj prikazov in opisov v situacijah boja v naseljenih območjih zelo "popularnih" pasti v obliki min presenečenja. Zaradi obširnosti te teme, je to poizkus obravnave osnovnejših ter najpomembnejših postopkov, s poudarkom na postopkih posameznika.

Peto poglavje kot nosilno poglavje celotne naloge je sestavljeno zgolj samo iz dveh Standardnih operativnih postopkov (SOP), in sicer SOP za pripravo na nalogo, ki je opisana v nadaljevanju in pa SOP za izvedbo pregleda stavbe s petimi nadstropji in štirimi prostori v nadstropju z enoto velikosti bodočega motoriziranega voda SV.

V zadnjem, šestem poglavju, je kratek zaključek, z opisom kakšne predpostavk izdelave naloge oz. pod katerimi pogoji in za kakšen namen bi lahko izvajali ta SOP, ter omenjene nekatere spremenljivke, ki pomembno vplivajo na hitrost poteka izvedbe in na število vojakov, potrebnih za izvedbo opisane naloge.

2 BOJEVANJE V NASELJU

Naseljena območja vključujejo mesta, kraje, vasi in industrijske komplekse. Takšna območja so številčna in se pospešeno širijo po vsem svetu, zato sta tehnika in taktika bojnega delovanja v naselju postali zelo pomembni. Pri načrtovanju in izvedbi je treba upoštevati učinke na civilno prebivalstvo in vsebine mednarodnega vojnega prava, še posebej tistih delov, ki se nanašajo na civilno prebivalstvo in odgovornost za zaščito nacionalne kulture.

Bojevanje v naselju je le ena izmed oblik vojaškega delovanja, lahko pa rečemo, da je to bojno delovanje z najvišjo intenzivnostjo izmed vseh vrst delovanj.

Veliko je tujk, ki opisujejo bojna delovanja v urbanem okolju npr⁴:

FIBUA – Fighting in Built Up Area; (Bojevanje v naseljenem območju) je termin, ki obravnava le del operacij v urbanem okolju in se ukvarja izključno z bojnim delovanjem na tem področju.

MOUT – Military Operations on Urbanized Terrain; (Vojaška delovanja v naseljenem območju) - je ameriški izraz, ki zajema prav vse vojaške operacije v okolju, kjer dominirajo objekti, ki so rezultat človekovega dela in so lahko poseljeni ali pa so namenjeni za druge potrebe (industrijska, trgovska središča...).

OBUA – Operations in Built Up Area; (Delovanja v naseljenem območju) - zajema vse vrste delovanj⁵: (ofenzivno, defenzivno, specialno, informacijsko, stabilizacijsko, podporno in prehodno).

2.1 ZNAČILNOSTI BOJEVANJA V NASELJU

Glede na to, da je poudarek pri bojevanju v urbanih območjih predvsem na enotah nižjih nivojev, se pravi na nivoju voda in oddelka (pod okriljem čete) je še kako potrebno, da poveljniki oddelkov in vodov dobro poznajo karakteristike (in posebnosti), ki se pojavljajo pri tovrstnem delovanju. Te značilnosti so⁶:

Manever

- Možnost manevriranja je zmanjšana, vendar obenem dopušča lažjo infiltracijo ter lažji obhod.
- Spopadi, lahko potekajo na treh ravneh, in sicer na površini na ulicah, nad zemljo, na primer na strehah stavb ali v zgradbah, ter pod zemljo, denimo v kanalizacijah ali sistemih podzemne železnice.

Opazovanje in ognjeno delovanje

- Znotraj objektov se orožje na račun varnosti in presenečenja pomakne v notranjost s tem pa se tudi zmanjša ognjeno polje ter vidno polje.
- Opazovanje ni tako omejeno na ulicah in na odprtem prostoru, kot so recimo parki in trgi. Tako napadalec kot tudi branilec bosta taka področja zavarovala z ognjem.
- Direktna ognjena podpora mora biti dovolj blizu, da lahko dobro podpira napadalca.

⁴ Povzeto po: Training for Urban Operations (5), 2002.

⁵ Furlan, Vojaška doktrina (48), 2006.

⁶ Povzeto po: Infantry Tactical Doctrine – Infantry platoon tactics (6-21 do 6-23); British Royal Army, 1999.

- Kritje drug drugega je zelo oteženo.
- Kontrola nad enoto je zelo otežena in je zelo odvisna od sposobnosti, samoiniciativnosti ter izkušenj poveljnikov nižjih enot.

Zaščita pred opazovanjem in ognjem

- Naselje omogoča odlično zaščito in maskiranje za oba, tako napadalca kot branilca, vendar ima branilec prednost, ker se mora napadalec pri premiku skozi naselje izpostaviti.
- Učinkovitost zaščite je predvsem odvisna od gostote zgradb na nekem območju, ter od strukture materialov iz katerih je zgradba zgrajena. Zgradbe zgrajene iz ne trdnih materialov se zlahka uničijo, zgradbe zgrajene iz gorljivih materialih, pa lahko postanejo smrtna past za tiste, ki jih uporabljajo.
- Zgradbe zgrajene iz težkih materialov in železobetona so prava izbira zaščite, ki pa prav tako ni neuničljiva.

Lociranje sovražnika

- Napadalec ima velike težave pri odkrivanju sovražnikovih ognjenih položajev, kajti večina orožja je pomaknjena v notranjost prostorov proč od oken in vrat. V mnogih primerih bo branilec streljal iz majhnih lukenj, ki se zlahka zamaskirajo in jih je zelo težko odkriti.
- Odkrivanje je oteženo tudi zaradi prahu, ki se pri takih bojih vzdiguje in lahko ostane v zraku dalj časa.
- Jakosti zvoka so zelo visoke, poleg tega pa še odmevi med zgradbami in ulicami.
- Ko odkrijemo ognjeni položaj sovražnika se nam pojavi še težava, kako pokazati nanj. V takih pogojih je ena od rešitev označevanje z označevalnimi naboji.

Bližinski boj

- Bojevanje poteka na zelo kratkih razdaljah. sovražnik se bo lahko nahajal v nasprotni ulici, nasprotni zgradbi ali pa v nasprotni sobi.
- Pri odločenem branilcu se lahko pričakuje tudi boj mož na moža.

Ostrostrelci

- Izkušnje iz preteklosti nam kažejo, da se lahka protioklepna orožja lahko odlično uporabljajo za boj proti ostrostrelcem, kajti so zelo natančna, imajo prebojno moč in so dovolj uničujoča da uničijo prostor, kjer se predvideva da se nahaja sovražnikov ostrostrelec.

Vozila

- Gibanje vozil je omejeno zaradi odsotnosti poti, cest ter ostalih komunikacij, ki se zaradi posledic bojev dobesedno zbršejo in jih je potrebno najprej očistiti.
- Oklepnikom bližina zgradb lahko prepreči polno gibanje kupole in jim s tem omeji ognjeno delovanje. Prav tako elevacijski kot osnovnega orožja velikokrat ne more doseči zgornjih nadstropij višjih zgradb.
- Ranljivost na protioklepna orožja kratkega dosega, predvsem so to tista orožja, ki so nezahtevna za uporabnika.
- Oklepniki morajo biti ves čas zaprti, da bi se izognili žrtvam zaradi delovanja ostrostrelcev.

- Ves čas morajo imeti podporo in zaščito pehote.

Delovanje enot za ognjeno podporo

- Artilerija je pri dajanju podpore pri bojevanju v naselju precej omejena, vendar je lahko v določenih primerih tudi zelo učinkovita.
- Oklepniki lahko zelo učinkovito nudijo bližnjo ognjeno podporo.
- Uporaba inženirije je lahko zelo učinkovita v vseh fazah boja v naselju in se jih lahko uporabi za svetovanje poveljnikom na vseh nivojih

Zveze

- Učinkovitost radijskih zvez bo zaradi zgradb zelo omejena, zato je potrebno repetitorje ter antene namestiti na najvišje zgradbe.
- Za signaliziranje se uporabljajo priročna sredstva, kot so svetilke, zastavice, bakle kot tudi kurirji in celo javno telefonsko omrežje.

Civilno prebivalstvo

- Vzpostaviti in vzdrževati je treba čvrsto sodelovanje med civilno oblastjo, teritorialnimi poveljstvi in poveljniki sil. V okviru omejenih razpoložljivih virov in glede na svojo nalogo mora poveljnik zagotoviti ali nuditi naslednjo pomoč:
 - usklajevanje načrtov evakuacije civilistov;
 - zagotovitev humanitarne pomoči;
 - usklajevanje s civilnimi organizacijami glede postopkov z razseljenimi osebami;
 - pomoč pri pogajanjih z organi države gostiteljice;
 - svetovanje pri analizi ciljev, da bi se izognili nenamerni stranski škodi;
 - zaščita pred neposrednimi učinki vojaških delovanj in
 - vzdrževanje bistvenih javnih služb.

Razdejanje bojišča

- Razdejanje povzročeno z zračnim napadom ali artilerijskim in minometnim ognjem bo verjetno povzročilo takšno razdejanje, da bo zelo oviralo manever predvsem enotam, ki bodo v napadu.

RKB zaščita

- Urbana področja zagotavljajo večjo zaščito pred radiološkimi in blažjimi oblikami kemičnega orožja, vendar kljub temu ostaja težava z radioaktivnimi padavinami ter s težjimi oblikami kemičnih strupov, ki se bodo zadrževali po kletnih prostorih in podzemeljskem območju kot so podzemne železnice, podzemne garaže itd.

Bojne zaloge

- Bojne zaloge, predvsem pa zaloge streliva so v operacijah v naselju znatno višje.

Žrtve

- Ravnanje in evakuacija ranjenih je v naseljenem območju otežena. Lokacije ranjencev morajo biti označene, prav tako tudi varne poti za evakuacijo. Bistvenega pomena je čimprejšnje nudenje prve pomoči.

2.2 OMEJITVE

Posebne okoliščine bojnega delovanja v naselju narekujejo naslednje omejitve⁷:

Cone opazovanja in ognja

- Ognjene položaje v obrambi je treba skrbno izbrati ter s tem ustvariti prednost zaradi omejenega opazovanja in razpoložljivih ognjenih con.

Informacije

- Podrobno poznavanje območja daje prednost branilcu. Takšne informacije mora napadalec šele pridobiti.

Prikritost

- Položaje je težko ugotoviti, težko je oceniti moč in predvideti namere sovražnika. Opazovalnice izza položajev so zelo pomembne.

Premik

- Možnost premika je na splošno zelo omejena. Več zgradb je uničenih, več kritja ima na voljo branilec in težje je napredovanje napadalca. Razvoj bitke je zelo počasen.

Uporaba orožij

- Intenzivno se uporabljajo orožja za bojevanje na kratkih razdaljah in ročne bombe. V nekaterih primerih obstajajo težave pri uporabi orožij, ki za seboj povzročajo udarni val. Težko je doseči vzajemno podporo podpornega ognja. Omejena je uporaba orožij za posredno delovanje in tankov, razen v bolj odprtih predelih.

Ogenj

- Glede na konstrukcije je treba razmisliti o možnosti požarov. V ta namen lahko napadalec načrtno povzroči ogenj v zgradbi, v kateri je branilec.

Stres

- Bojevanje na ulicah je fizično in psihično izčrpavajoče. Uspeh se meri v metrih, zgradba za zgradbo. V teh okoliščinah je veliko odvisno od iniciative ter voditeljstva na nižjih ravneh poveljevanja. Vzdrževanje bojne učinkovitosti narekuje pogosto zamenjavo enot v stiku.

⁷ Povzeto po: Bojno delovanje (178), 2006

3 FORMACIJA VODA, OBOROŽITEV⁸

Slika št.1: Formacija voda z oborožitvijo – taktična študija

MOTORIZIRANI VOD

$= 4 \times (3 + 9) = 48$

- VOZILO POVELJNIKA VODA

- 1 LKOV POLEG TOPA 30 mm IN MITRALJEZA 7,62 mm TUDI PORS "SPIKE"

- 2 LKOV V VODU TOP 30 mm in MITRALJEZ 7,62 mm

- 1 LKOV MITRALJEZ 7,62 mm še bombomet 40mm

Vir: Taktična študija »MOTORIZIRANI BATALJON SV 2010 V 4.0«, ppk. mag. CESTNIK A.

3.1 ORGANIZIRANOST VODA

Vod je osnovna bojna enota, ki lahko izvaja manever v sklopu bojnega delovanja. Vod se lahko bojuje kot del motorizirane čete ali kot del bojne skupine združene z drugimi oklepnimi sredstvi. V vseh primerih lahko vod vzpostavi podporni del in premika druge elemente, z namenom zavzetja dominantnih položajev in uničenja nasprotnika⁹.

Na bojišču lahko vod pričakuje hitre in nenadne premike. Vod mora biti pripravljen, da se bojuje v različnih situacijah – z vkrcano in izkrcano pehoto – med napadnimi delovanji, med premikom in v pogojih, ko so uporabljena RKBO sredstva. Vod deluje tako, da maksimalno izrablja svoje orožje in ognjeno moč.

Organizacija voda se lahko spreminja glede na nasprotnika, nalogo, teren, vreme, enote in čas, ki je na voljo, ter na civiliste na bojišču (METT+TC). Pred vsako nalogo voda je potrebno upoštevati naslednja organizacijska načela:

⁸ Vir: Taktična študija »MOTORIZIRANI BATALJON SV 2010 V 4.0«, ppk. mag. CESTNIK Andrej

⁹ Taktični SOP 1.vod, 2. MOTČ/10. MOTB

- **Glavni element**

Poveljnik voda vedno določi glavni-težiščni element, s katerim bo dosegel največji uspeh v boju (razmestitev ključnih orožij itd).

- **Podporni element:**

Poveljnik voda prav tako določi podporni element-del voda, namenjen za podporo, ki mu pomaga pri izvršitvi naloge in podpira glavni element pri bojnem delovanju.

- **Poveljstvo voda:**

Poveljstvo voda sestavljajo poveljnik voda, vodni podčastnik, vodni vezist, bolničar, dva krat namerilec PM, ostrostrelec, dva krat strelec (RPOO), poveljnik vozila, voznik in namerilec na LKOV.

3.2 SESTAVA IN OBOROŽITEV ODDELKA

Slika št. 2: Sestava in oborožitev oddelka – taktična študija

Vir: Taktična študija »MOTORIZIRANI BATALJON SV 2010 V 4.0«, ppk. mag. CESTNIK Andrej

Tabela št.1: Sestava in oborožitev oddelka – taktična študija

sestava		Osebna oborožitev	Dodatna oborožitev	Oprema
Poveljnik oddelka		AP 5,56 mm		Bojevnik , Loris, Sitawer
Poveljnik skupine	1.skupina – 2 para	AP 5,56 mm	Bombomet na puški	Bojevnik, daljnogled
Namerilec		PM 5,56 mm		Bojevnik
Strelec		AP 5,56 mm	RPOO-1 v vozilu	Bojevnik
Strelec		AP 5,56 mm	Dodatna ostrostrelna puška	Bojevnik, nočna namerilna naprava
Poveljnik skupine	2.skupina – 2 para	AP 5,56 mm	Bombomet na puški	Bojevnik, daljnogled, Loris
Namerilec		PM 5,56 mm		Bojevnik
Strelec		AP 5,56 mm	Termo kamera	Bojevnik
Strelec		AP 5,56 mm	RPOO-1 v vozilu	Bojevnik, nočna namerilna naprava
Poveljnik vozila	3.skupina	AP 5,56 mm		Bojevnik
Voznik		AP 5,56 mm		Bojevnik
Namerilec na topu		AP 5,56 mm	Top 30mm	Bojevnik

Vir: Taktična študija »MOTORIZIRANI BATALJON SV 2010 V 4.0«, ppk. mag. CESTNIK Andrej

4 TAKTIČNI NAČINI GIBANJA PRI BOJU V NASELJU

4.1 PREMİK DO OBJEKTA /NAČINI GIBANJA PO NASELJU¹⁰

Premikanje v naselju je prva osnovna večšina, v kateri se mora vojak izuriti. Tehnike premikanja moramo vaditi do izurjenosti oz. avtomatizma. Da bi zmanjšali izpostavljanje sovražnemu ognju, vojaki ne izpostavljajo svoje silhete, izogibajo se odprtih prostorov in izbirajo svoj naslednji položaj že pred premikom. Kakšno bo samo gibanje je tudi zelo odvisno od same situacije ter od tega kakšno vrsto operacij izvajamo.

Glede na samo situacijo poznamo več vrst gibanja vojaka skozi neko področje¹¹:

- **Sproščen način;** uporabljamo ga predvsem takrat, ko so boji že končani in se je stanje stabiliziralo do takšne mere, da bi s kakršnokoli drugačnim načinom gibanja povzročili nepotrebne napetosti (telo je normalno vzravnano, orožje je v rokah, ob telesu, vendar vedno pripravljeno za reakcijo).
- **Bojno patroljiranje;** gibanje, ki ga uporabljamo po bojih, vendar stanje še ni povsem varno, se pravi, da lahko pričakujemo kakšen incident (vojak je pripravljen, da bo reagiral na kakršnikoli napad na nas ali nedolžne civiliste, dolgocevno orožje je v rokah, cev meri nekje petdeset centimetrov pred nas, vsak pozorno opazuje svojo cono na smeri gibanja).
- **Način gibanja, ki ga prilagodimo določeni nalogi;** lahko ga uporabljamo po samih bojih, ko za neko določeno nalogo prilagodimo samo taktiko pristopa in samo izvedbo naloge (npr. prijetje nevarne osebe ali pregled prostorov...).
- **Bojni način;** vsak premik je krit, dolgocevno orožje je v ramenskem vzgibu, cev meri nekje do deset metrov pred nas in ne višje, da nam ostane čim večje vidno polje. V vsakem trenutku smo pripravljene za delovanje. Posebej pozorni moramo biti na vse odprtine, katere spremljamo z namerjenim orožjem.

Gibanje vzporedno s stavbami

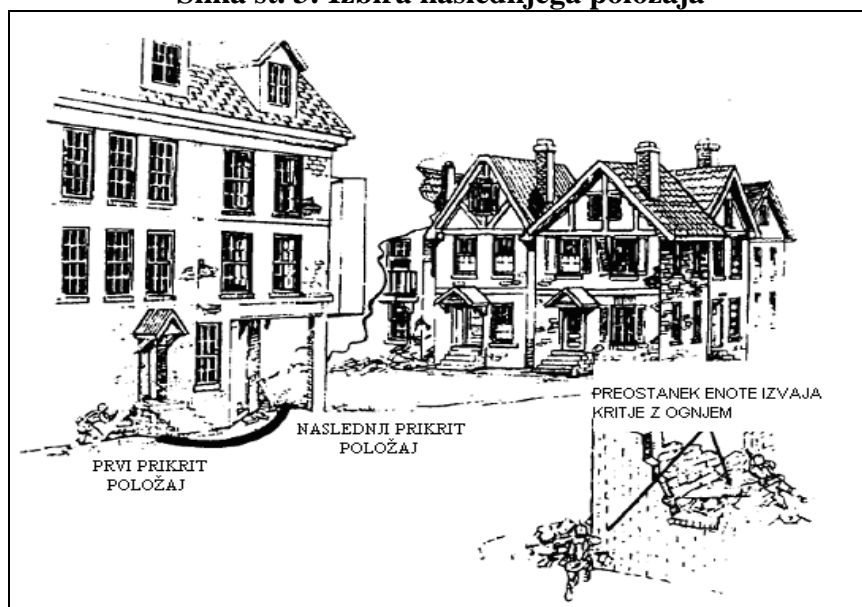
Vojaki in manjše enote ne bodo vedno mogli za napredovanje uporabljati relativno varnega zavetja notranjosti stavb. Morali se bodo premikati tudi zunaj hiš in drugih objektov. Za prikrivanje svojega premika bodo uporabljali dim in zaščitni ogenj, pa tudi vse ostale oblike kritja in zaklon. Pri pravilnem premikanju zunaj stavb se vojak giba tesno ob zidu, ostaja v senci, zniža silhueto ter se hitro premakne na naslednji položaj (slika št. 3).

Če bo sovražni strelec odprl ogenj na vojaka, se bo sam izpostavil ognju ostalih pripadnikov oddelka, ki krijejo premik. Tudi sovražni strelec nižje spodaj v ulici bo težje odkril in obstreljeval vojaka v premiku.

¹⁰ Del poglavja povzet po: FM 3 – 06.11; Combined arms operations in urbane terrain, 2002 (prevod švod. Zagradišnik).

¹¹ Povzeto po Belgijskemu konceptu gibanja po naseljenemu območju; (dvostransko sodelovanje ŠČ ter Belgijske Kraljeve Akademije, julij 2006).

Slika št. 3: Izbira naslednjega položaja

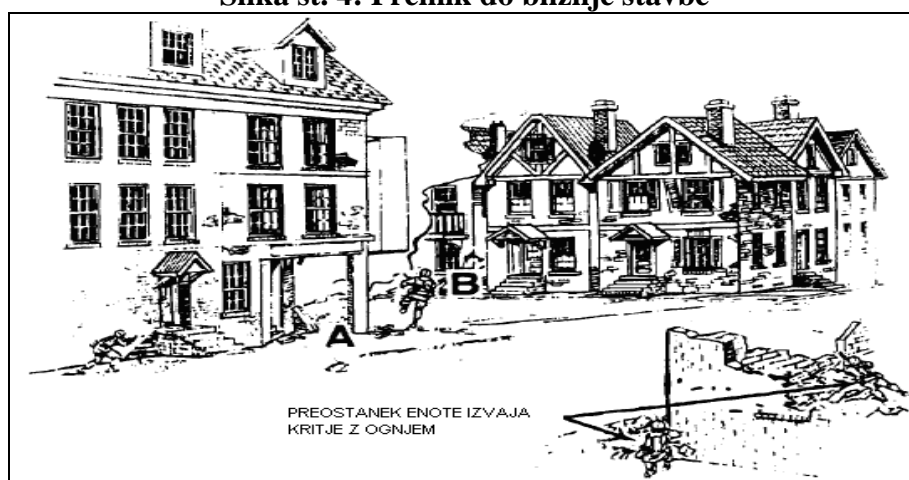
Vir: FM 3 – 06.11

Prečkanje odprtih območij

Odprtih območij, kot so ulice, aleje, trgi in parki, se moramo izogibati. To so že po definiciji območja obstreljevanja sovražnikovih skupinskih orožij (minometi, mitraljezi, puškomitraljezi...) Varno jih lahko prečkamo le, če posameznik ali vodja skupine upošteva osnovna načela:

- Pri pravilnem postopku prečkanja odprtih področij, mora vojak razviti načrt svojega premika (uporabi naj dim dimnih ročnih bomb in dimnih škatel, da prikrije premik). Preteče naj najkrajšo razdaljo med dvema stavbama in se nato premika ob steni naslednje stavbe do naslednjega izbranega položaja (slika št. 4). S tem bo zmanjšal čas izpostavljanja sovražnikovemu ognju.
- Pred premikom naj si ogleda in izbere naslednji položaj, ki nudi najboljši zaklon in kritje. Hkrati naj tudi izbere pot, po kateri bo prišel do izbranega položaja.

Slika št. 4: Premik do bližnje stavbe

Vir: FM 3 – 06.11

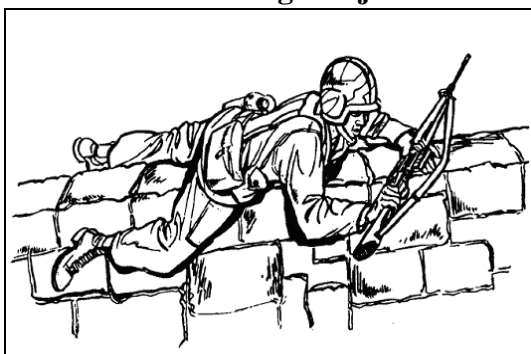
Premagovanje zidu

Vsak vojak se mora naučiti pravilno preplezati zid (Slika št. 7). Ko se prepriča kaj je na drugi strani, se hitro prevali preko ter pri tem ohranja nizko silhueto. Hitrost premika in nizka silhueta sovražniku onemogočata "dober strel".

Gibanje okrog vogalov

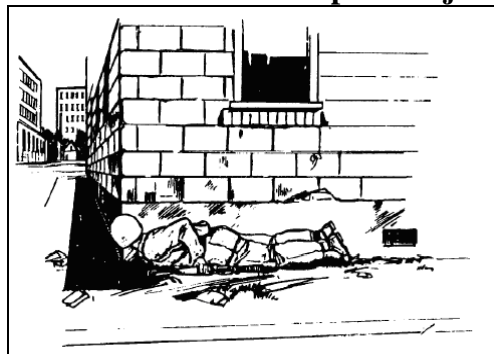
Preden greš okoli vogala preglej območje na drugi strani. Najbolj pogosta napaka, ki jo vojak naredi pri vogalu je, da izda svoj položaj s tem da pred seboj drži orožje in s tem opozori sovražnika na svojo prisotnost, še preden sam pogleda na drugo stran. Okoli vogala je potrebno pogledati na višini, kjer ga sovražni vojak ne pričakuje. Pri pravilni tehniki vojak leži plosko na tleh (Slika št. 8), pogleda kaj je na drugi strani in ne potisne orožja onstran vogala stavbe. Na glavi ima čelado in izpostavi glavo le toliko, kolikor je potrebno za opazovanje področja na drugi strani.

Slika št. 7: Premagovanje zidu

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 8: Pravilno opazovanje

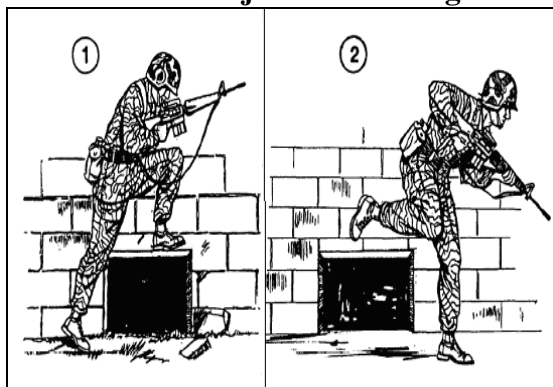
Vir: FM 3 – 06.11

Gibanje mimo oken (odprtih)

Okna predstavljajo še eno tveganje za vojaka in vodjo manjše enote. Najbolj pogosta napaka pri gibanju mimo oken je razkritje glave. Če vojak pokaže glavo, bo sovražni vojak lahko streljal vanj skozi okno, ne da bi se pri tem izpostavil našemu zaščitnemu ognju (Slika št. 10):

- Uporablja joč pravilno tehniko bo vojak ostal pod nivojem okna. Vojak pazi, da obris njegovega telesa ni v vidnem polju skozi okno in se drži tesno ob zidu. Sovražni strellec v zgradbi se bo moral sam izpostaviti našemu ognju, če bo hotel streljati na vojaka.
- Enaka tehnika se uporabi tudi pri gibanju mimo kletnih oken; (Slika št. 9) kjer pa je najbolj pogosta napaka, da vojak kletnih oken ne opazi oz. pozabi nanje. Vojak naj ne hodi ali teče mimo oken, ker bodo njegove noge dobra tarča strelcu znotraj prostora. Pri uporabi pravilne tehnike za premagovanje prostora ob kletnih oknih vojak ostane tesno ob zidu in območje okna prestopi ali preskoči, ne da bi sovražnemu strelcu izpostavil noge.

Slika št. 9: Gibanje mimo kletnega okna

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 10: Gibanje mimo okna

Vir: FM 3 – 06.11

Premagovanje ovir v naselju¹²

Urbano okolje je že samo po sebi ovira, ker močno kanalizira in ovira napadanje. Smeri pristopa naj bi bile blokirane in pokrite z ognjem. Ovire in pregrade naj bi bile postavljene v tri pasove.

Urjenje premagovanja vseh vrst ovir je v bistvu osnova, ki jo morajo vojaki obvladati, če hočejo uspešno brez nepotrebnih žrtev izvajati kakršnekoli naloge v naseljenem okolju. Z urjenjem bodo tudi premagali strah pred višino ter ognjem, ki sta ponavadi tesna spremljevalca bojev v naselju.

Urjenja premagovanja ovir vojakov začnemo pri posamezniku in šele, ko individualno obvlada ovire (izjema visoke ovire), urimo postopke premagovanja v skupinah.

Nizke ovire - Pod nizke ovire pojmujeemo vse ovire visoke do dva metra. Premagujemo, jih lahko samostojno ali pa s pomočjo sovojakov. Za urjenje premagovanja teh ovir ne potrebujemo kakšnega posebnega varovanja, kljub temu pa se morajo zagotoviti osnovni varnostni ukrepi. Primer takšne ovire je na primer vstopanje v stavbo v pritličju, kjer lahko uporabimo okna. Pri tem moramo biti posebno pozorni na ostanke stekla po policah. Če okno premagujemo samostojno se vedno na polico opremo s pestjo in nikoli z odprto dlanjo. Če imamo možnost vedno uporabljajmo rokavice.

4.2 NAČINI VSTOPA V OBJEKT

Pri vstopu v objekt, težimo k temu, da bi delovali od spodaj navzgor, zato je najbolj zaželen pristop s prihodom na streho s helikopterjem, drug način je, da pristopamo z bližnjega objekta s pomočjo vrvi, improviziranimi brvmi iz desk, lestev, z žičnico.

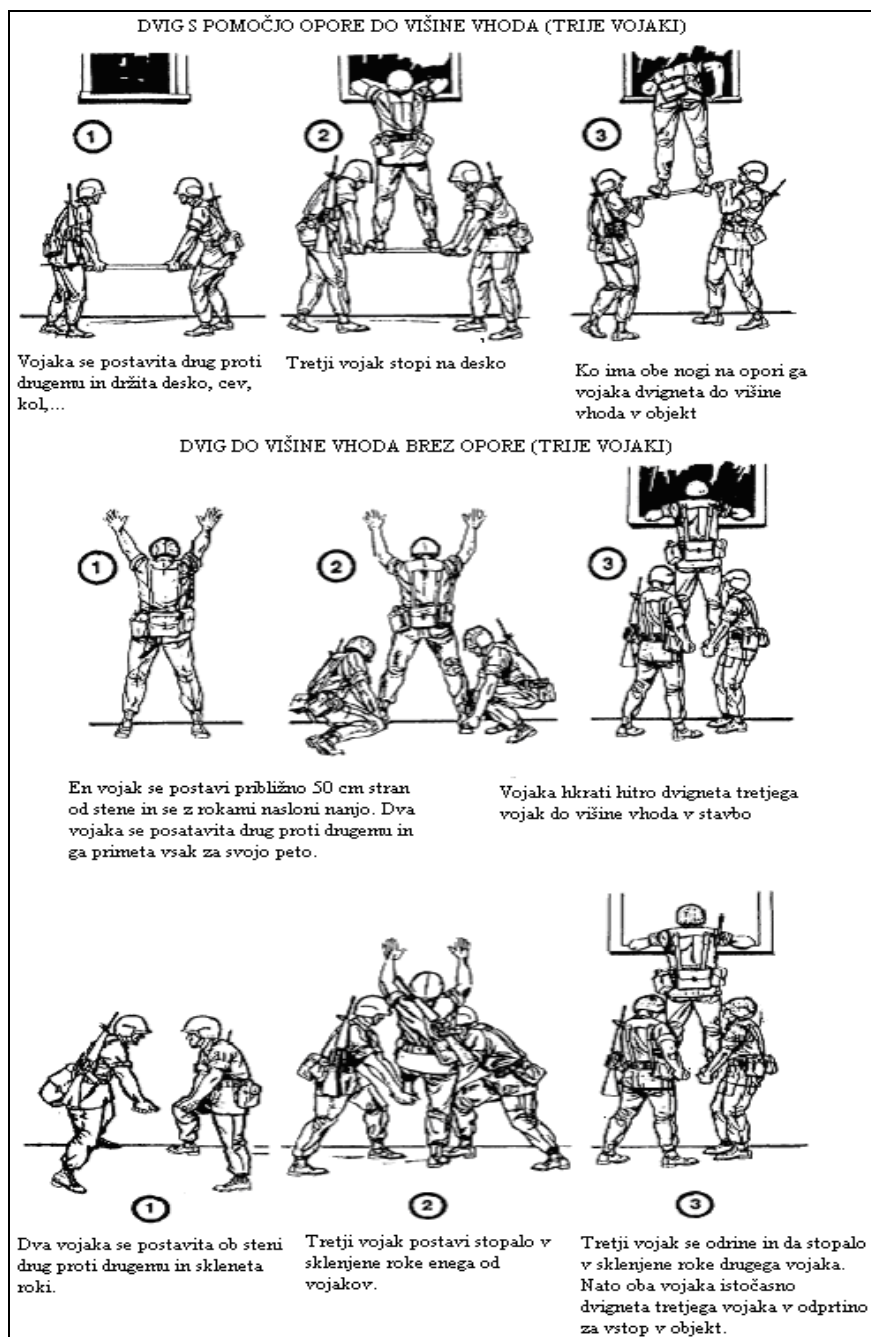
Če ni možen pristop na katerikoli omenjeni način, pa od spodaj navzgor zavzemamo čim višja izhodišča s plezanjem po visečih lestvah, klasičnih lestvah, s pomočjo droga, različnih plezanj po vrvi (klasično, z vozli...), s pomočjo sovojakov ali drugih priročnih sredstev.

Sliki št. 11 in 12 nam prikazujeta več načinov vstopa v objekt skozi okno in sicer slika št. 11 vstop prvega vojaka, slika št. 12 pa še preostalih dveh. Teh načinov se poslužujemo takrat, ko smo prepričani, da v prostoru ni sovražnika. V primeru, da se v prostoru pričakuje sovražnik,

¹² Slike premagovanja ovir so iz dvostranskega sodelovanja 16. gen. ŠČ z Belgijsko Kraljevo Akademijo, 2006.

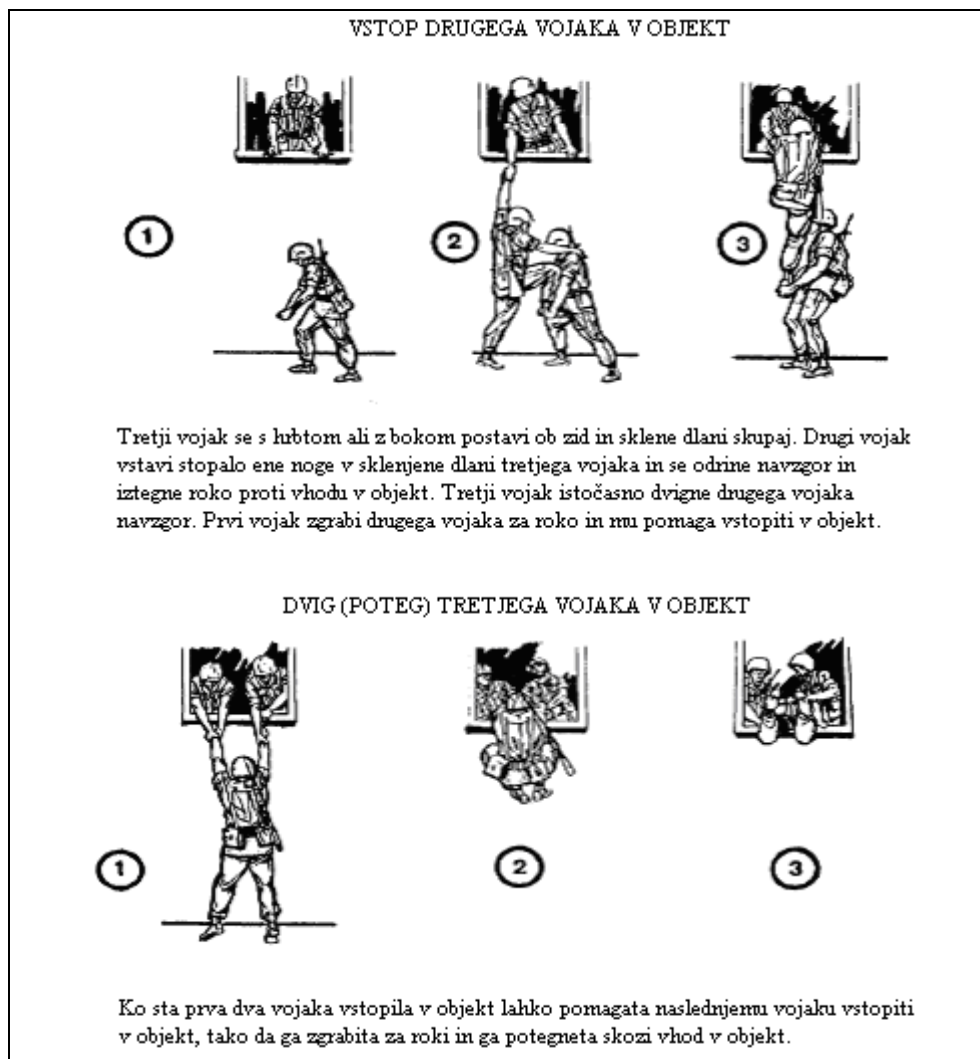
pa obvezno uporabimo ognjeno predpripravo (ročna bomba, eksploziv, lahka protioklepna orožja...).

Slika št. 11: Tehnike vstopa v stavbo v pritličju (prvega vojaka)

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 12: Tehnike vstopa v stavbo v pritličju (drugega in tretjega vojaka)

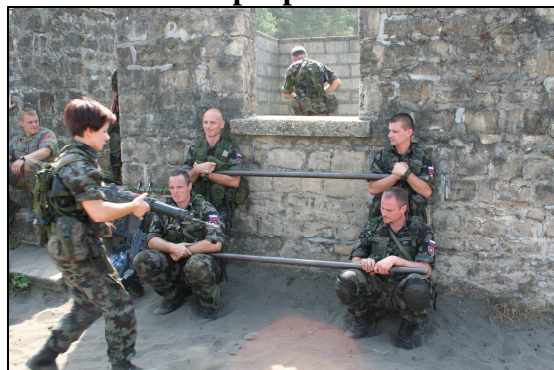
Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 13: Uporaba cevi (palic..)za vstop v prostor

Vir: uspos. boj v naselju (16. gen. ŠČ)

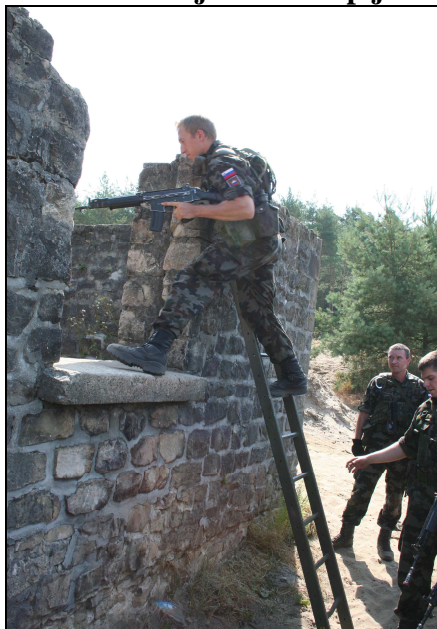
Slika št. 14: Uporaba dveh cevi (palic..) za vstop v prostor

Vir: uspos. boj v naselju (16. gen. ŠČ)

Sliki št. 15 in 16 prikazujeta, kako si lahko pomagamo s cevmi za premagovanje višjih ovir. Namesto cevi lahko uporabimo kakršnekoli podobna sredstva, paziti je le potrebno, da so dovolj trdna.

Slika št. 15: Uporaba lestve za dostop do višjih nadstropij

Vir: uspos. boj v naselju (16. gen. ŠČ)

Slika št. 16: Pomoč sovojaka za vstop v prostor

Vir: uspos. boj v naselju (16. gen. ŠČ)

Slika št. 15 nam prikazuje premagovanje ovire s pomočjo lestve. Pri tem postopku moramo biti pozorni s katero nogo bomo stopili na polico, kajti le pravilen postopek je tudi hiter postopek. S tem mislim na čim hitrejši vstop skozi okno, ker je v tem primeru okno tunel smrti.

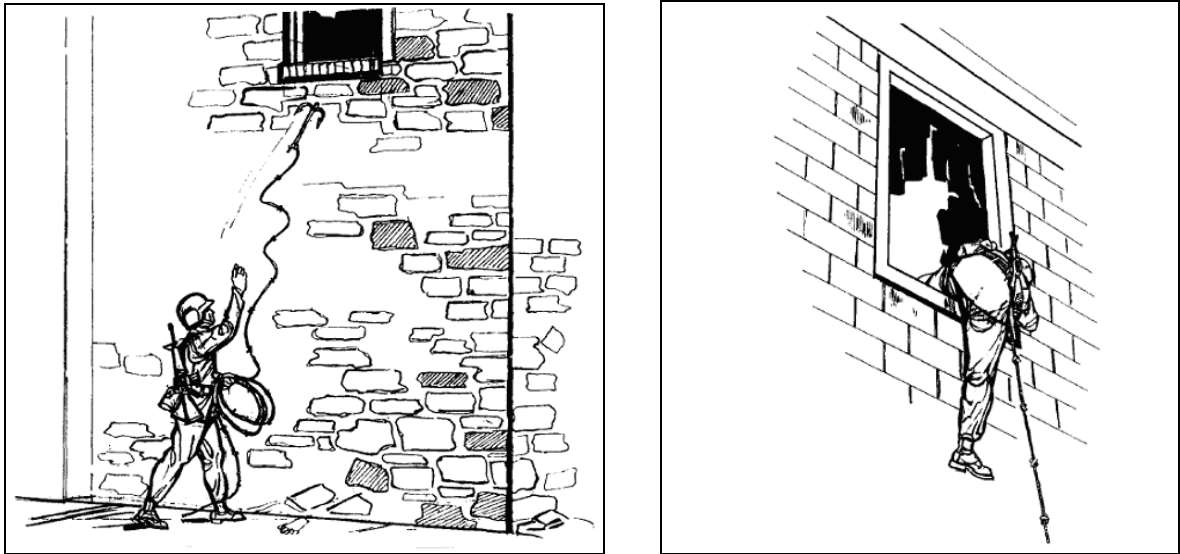
Slika št. 16 nam prikazuje, kako nam lahko sovojak v primeru, da nimamo priročnih sredstev pri sebi nudi oporo za premagovanje ovire. V tem primeru moramo biti pozorni, da sovojaku stopimo na zadnjico in da ne gremo s stopalom predaleč na ledveni del hrbta.

Visoke ovire - So ponavadi višje od dveh metrov in za njihovo premagovanje že potrebujemo pomoč sovojakov ter različne pripomočke kot so razne lestve, vrvi, drogovi, kljuke ipd.. Za premagovanje visokih ovir lahko uporabimo tudi obstoječo infrastrukturo, kot so žlebovi, balkoni...

Veliko je načinov, kako premagati neko visoko oviro, vse pa je pogojeno v kakšni situaciji se bo enota nahajala. To pomeni, da se moramo v trenutku, ko se najbolj izpostavljam, še posebej zavarovati s podpornim ognjem.

Pred pričetkom urjenja premagovanja teh ovir moramo zagotoviti varovanje, da bi preprečili nepotrebne poškodbe, ki lahko nastanejo pri padcih iz takšne višine.

Sliki št. 17 in 18: Uporaba vrvi s kavljem za vstop v objekt

Vir: FM 3 – 06.11

Sliki št. 17 in 18 nam prikazujeta, način uporabe vrvi s kavljem za vstop v objekt. Predpogoj za takšen vstop je že očiščen prostor. Za hitrejše vstopanje ostalih vojakov lahko kot nadgradnjo tega postopka uporabimo hojo po zidu z vlečenjem. Vojak, ki je na tleh si vrv poda preko hrbtnega dela in pod rameni, vsaj dva vojaka pa ga v zgornje nadstropje vlečeta enakomerno hitro, tako, da se vojak z nogami opira v steno in dobesedno hodi po njej.

Slika št. 19: Uporaba vrvi za vstop v objekt

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 19 nam prikazuje vstop v objekt iz zgornje strani s pomočjo vrvi. Ta postopek, je bolj priporočljiv saj se izpostavljammo manj časa, prav tako pa lahko že med samim vstopom ognjeno delujemo in s tem presenetimo sovražnika. Vsekakor pa ta način zahteva bolj usposobljene vojake.

Slika št. 20: Uporaba lestev za dostop do višjih nadstropij

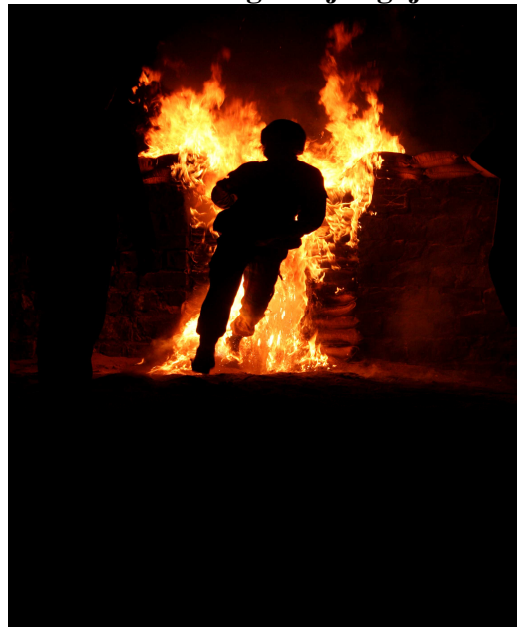

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 20 nam prikazuje, kako si vojaki podajajo lestvi in tako premagujejo več visokih ovir zaporedoma.

Ognjene ovire - So lahko kakršnekoli ovire, nizke ali visoke s to razliko da gorijo. Za njihovo premagovanje se je potrebno posebej zaščititi. Obraz si zaščitimo z rokami, vendar moramo pri tem paziti, da ne izgubimo orientacije in se v oviro ne zaletimo.

Slika št. 21: Premagovanje ognjene ovire

Vir: uspos. boj v naselju (16. gen. ŠČ)

Slika št. 21 nam prikazuje kako je lahko pripravljena ognjena ovira, da je njen učinek še večji. Veliko pozornost pri usposabljanju na teh ovirah je potrebno nameniti varnosti, se pravi več inštruktorjev mora biti pripravljenih na obeh straneh ovire s sredstvi za hitro gašenje (gasilni aparati, odeje, ipd.).

4.3 NAČINI GIBANJA PO OBJEKTU¹³

V objektu se bomo gibal taktično s pokrivanjem, prilagojeno številu vojakov in konfiguraciji samih prostorov. Glede na vrsto prostorov ločimo:

- **vstopanje v prostor,**
- **gibanje po hodniku,**
- **gibanje okoli vogalov in**
- **gibanje po stopnišču.**

4.3.1 Načini vstopanja v prostor

Sam vstop v prostor bomo vedno prilagodili situaciji, številu vojakov ter konfiguraciji samega prostora. Glede na število vojakov bom predstavil tako imenovani »suhi vstop«¹⁴:

- **vstop v prostor - dve osebi,**
- **vstop v prostor - tri osebe,**
- **vstop v prostor - štiri osebe,**
- **vstop v prostor z intimno podporo ter odpiranjem kota - štiri osebe (dva para),**
- **vstop v prostor z intimno podporo ter hitrim kukanjem - štiri osebe (dva para) in**
- **čiščenje več prostorov (dva para)**

V primeru ko se nam situacija zelo zaostri, pa vstopa brez ognjene predpriprave ne izvajamo. V tem primeru bom predstavil:

- **vstop v prostor z lahkim PM**
- **vstop v prostor z ročno bombo in**
- **vstop v prostor s šok bombo.**

Na koncu tega poglavja pa bom še predstavil, kako reagiramo v primerih, ko so vrata zaklenjena in moramo v prostor najprej vdreti:

- **s pomočjo mehanskih pripomočkov,**
- **s pomočjo »šibrenice« (druga orožja) in**
- **s pomočjo eksploziva.**

Vstop v prostor – suhi vstop

V prostor lahko vstopimo na veliko načinov, vse pa je odvisno od situacije, števila vojakov ter od tega kako velik in zapleten prostor lahko pričakujemo. Zelo veliko je variant vstopa, toda nikoli se ne sme zgoditi, da bi v prostor vstopil en sam vojak.

Tunel smrti

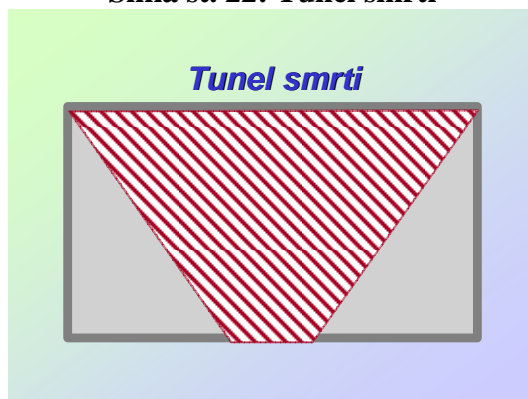
Na sliki številka 22 je prikazan »tunel smrti«, ki je ime dobil prav zaradi tega, ker je to najbolj kritična cona pri vpadu v prostor. Pri vpadu smo najbolj ranljivi prav med vrati, kar pomeni, da moramo to cono zapustiti čim prej. Zakaj smo tu najbolj ranljivi? Eden od razlogov je ta,

¹³ Interno gradivo 17. BVP, avtor npor. Kosmač.

¹⁴ »Suhi vstop« je termin za vstop v prostor, kjer se lahko pričakujejo tudi nedolžni civilisti, zato v takšnih primerih ne uporabljamo ognjene predpriprave.

da nas sovražnik tu pričakuje, drug je, da se zaradi različnih svetlob prav na vratih najbolj izpostavi naša silhueta, nenazadnje je to naše ozko grlo, ki se ga zelo težko izognemo.

Slika št. 22: Tunel smrti

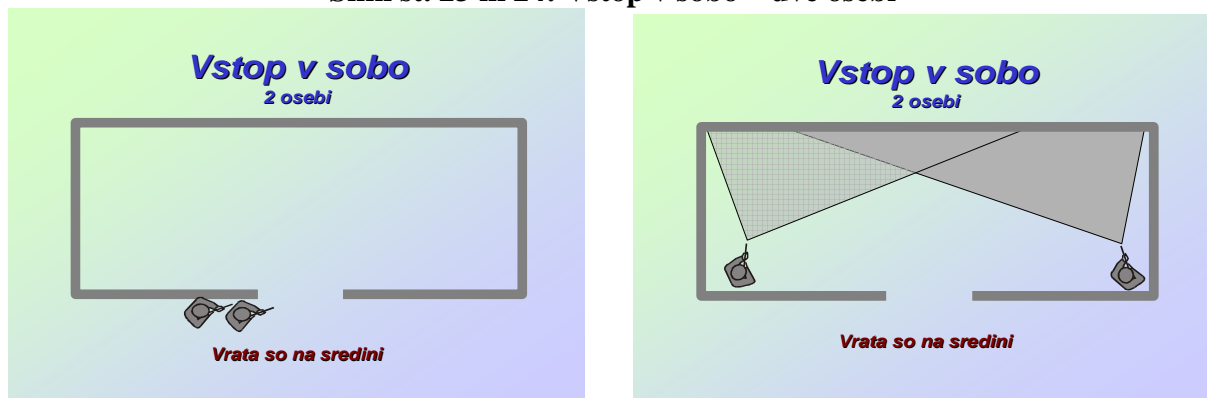

Vir: Kosmač, 2004

Vstop v sobo – dve osebi

Sliki št. 23 in 24 prikazujeta vstop dveh vojakov. Pri vstopu v prostor se mora prvi vojak takoj obrniti k enemu od kotov in ga pregledati, drugi vojak mu sledi v prostor in takoj pregleda nasprotni kot. Ko sta pregledala vsak svoj kot, se tudi sama premakneta v očiščena kota ter se osredotočita na kot, ki jima je najbližji in nato proti sredini prostora. Koti se vedno pregledujejo od tal proti stropu. Tako sta približno sočasno pregledala prostor. Katero smer bo izbral prvi vojak je lahko vnaprej domenjeno, kar pa ni najbolj priporočljivo, saj naj bi šel po najlažji poti, se pravi po poti kjer je najmanj ovir, da se ne zaustavlja na vratih obenem pa ne izgubi hitrosti in se s tem izpostavlja bolj kot je potrebno. Vojaka morata biti zelo pozorna na pohištvo, odprtine in sumljive predmete. V primeru, da iz prostora vodijo še kakšna vrata, jih mora najbližji vojak po pregledu svoje cone takoj pokriti.

Sliki št. 23 in 24: Vstop v sobo – dve osebi

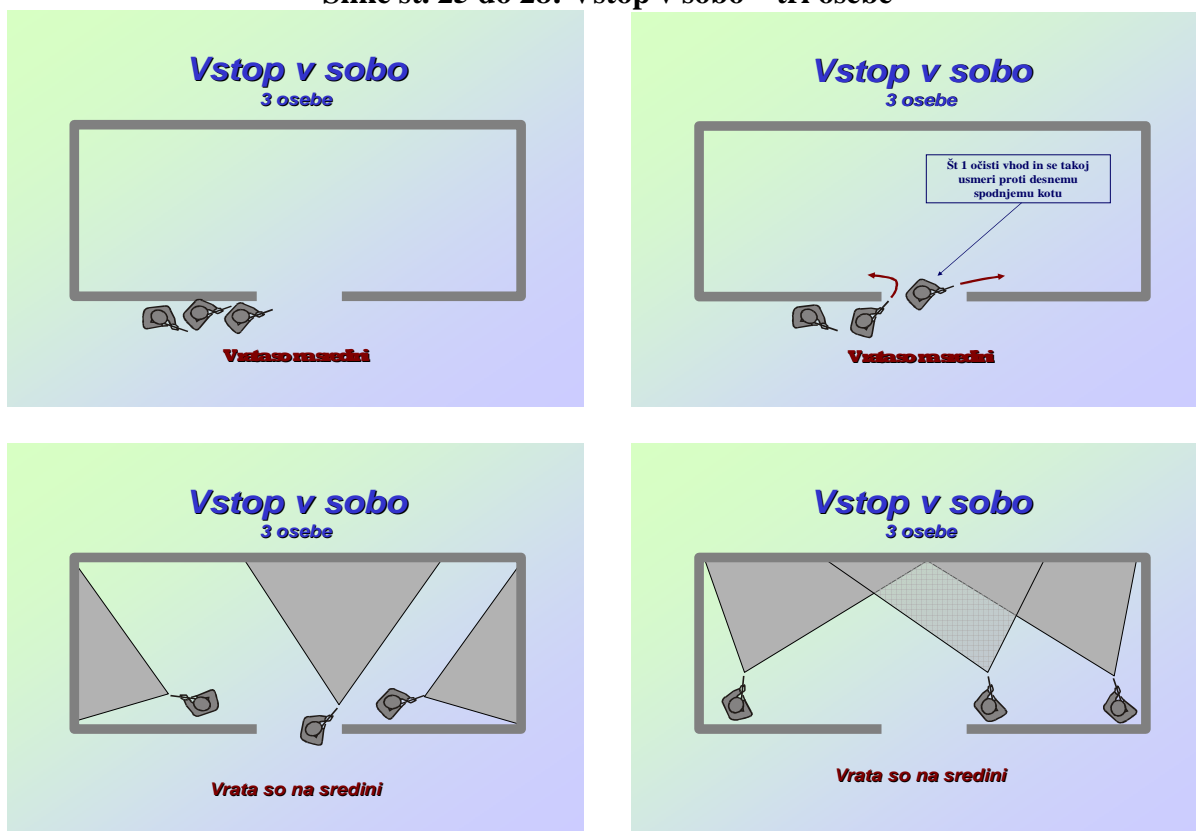

Vir: Kosmač, 2004

Vstop v sobo - tri osebe

Slike št. 25 do 28 prikazujejo vstop treh vojakov. Situacija je dokaj podobna, kot pri vstopu dveh vojakov, le da v tem primeru tretji vojak, ko vstopi v prostor zavzame pozicijo nekje vzporedno s prvim vojakom in se takoj osredotoči na sredino prostora.

Slike št. 25 do 28: Vstop v sobo – tri osebe

Vir: Kosmač, 2004

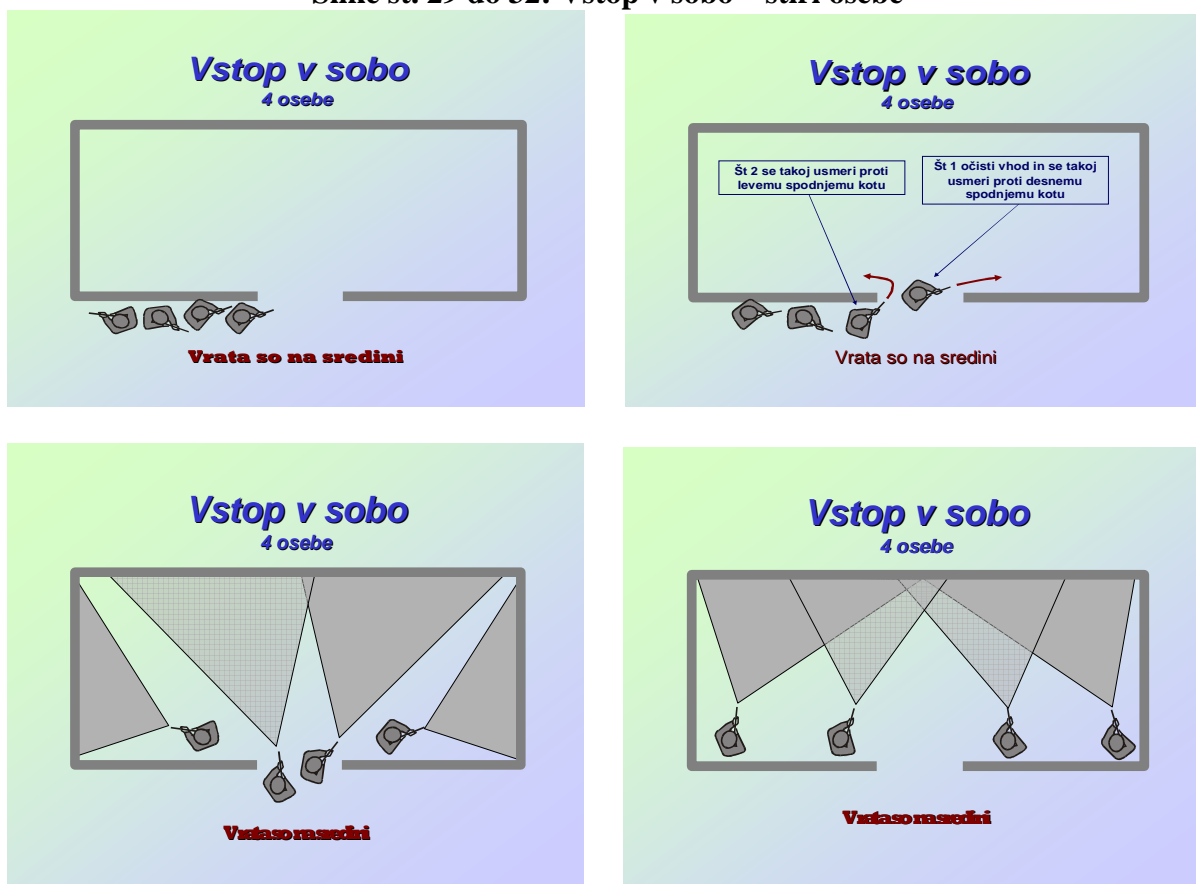
V primeru, da iz prostora vodi še kakšen izhod, je primarna naloga tretjega vojaka kritje le tega, s tem pa zagotovi, da se prostor lahko nemoteno pregleda s strani prvih dveh vojakov.

Vstop v sobo – štiri osebe

Slike št. 29 do 32 prikazujejo kako naj bi vstopili štirje vojaki, se razporedili in pregledali prostor. Štiri vojake uporabimo predvsem v primerih, ko je prostor resnično velik, ima veliko pohištva oziroma ima več vrat, ki vodijo v druge prostore ali pričakujemo več oseb v prostoru. Sam postopek vstopa je isti kot pri treh vojakih z razliko, da se četrti vojak postavi vzporedno z drugim vojakom. To pomeni, da gre takoj po vstopu ravno v obratno smer kot tretji vojak. Prioriteta tretjega in četrtega vojaka je sredina prostora do vsak svojega kota.

Pri vstopu treh ali štirih vojakov se izogibamo dvostranskemu vpadu, to pomeni da bi bila dva vojaka na eni ter dva na drugi strani vrat, predvsem da ne bi prišlo do zastoja na vratih. V primeru, ko nimamo izbire pa naj bi najprej vstopili vojaki iz lažje in nato šele vojaki iz težje strani.

Slike št. 29 do 32: Vstop v sobo – štiri osebe

Vir: Kosmač, 2004

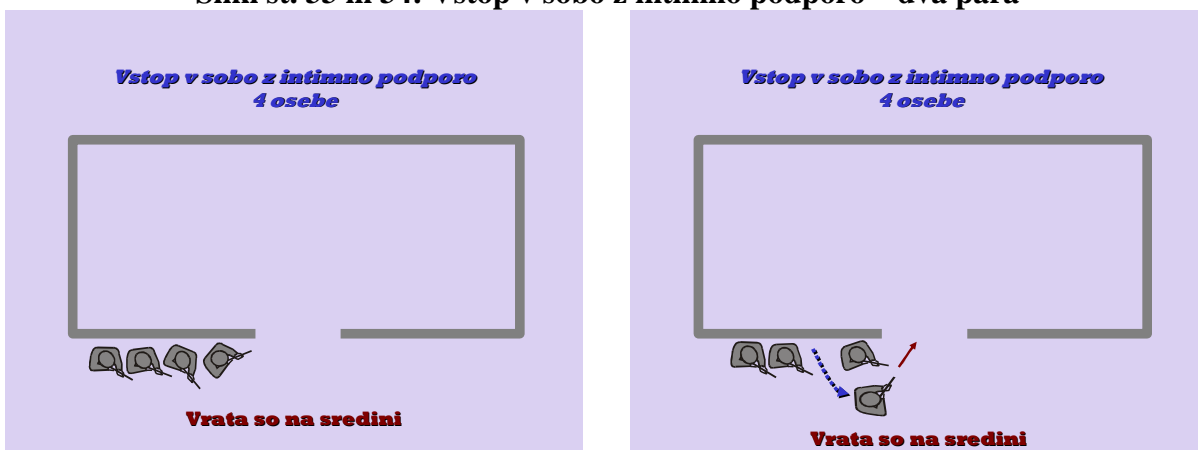
Vstop v sobo z intimno podporo ter odpiranjem kota – dva para¹⁵

Slike št. 33 do 38 prikazujejo nadgradnjo postopkov, ki so prikazani v prejšnjem poglavju (vstop dveh vojakov z intimno podporo drugega para). S tem postopkom sicer izgubimo nekaj časa, vendar pridobimo veliko na varnosti. Spodaj opisani postopki so narejeni za dva para, vendar se dejansko nič ne spremeni, če bi zaradi določene situacije potrebovali večjo vpadno skupino. Predpriprava ostane ista, razlika je samo v tem, da bi v prostor vpadlo večje število vojakov.

Prva slika nam prikazuje sam pristop do vrat, ki se prav v ničemer ne razlikuje od zgoraj opisanega postopka. Na drugi sliki pa že vidimo, da se je vodja vpadne skupine odločil, da postavi intimno podporo. Intimno podporo nam ponavadi nudi orožje z največjo ognjeno močjo, se pravi v našem primeru bo to lahki PM. Na znak vodje skupine se bo od le te oddvojil in bo počasi odpiral vidni kot v prostor, nekje do petinštirideset stopinj na sam prostor. V trenutku, ko poklekne je za ostalo skupino to znak, da pokriva prostor, ki si ga je z odkrivanjem kota odkril.

¹⁵ Poglavje vstopa v prostor z intimno podporo, povzeto po Belgijskem konceptu čiščenja objekta (dvostransko sodelovanje ŠČ ter Belgijske Kraljeve Akademije, julij 2006)

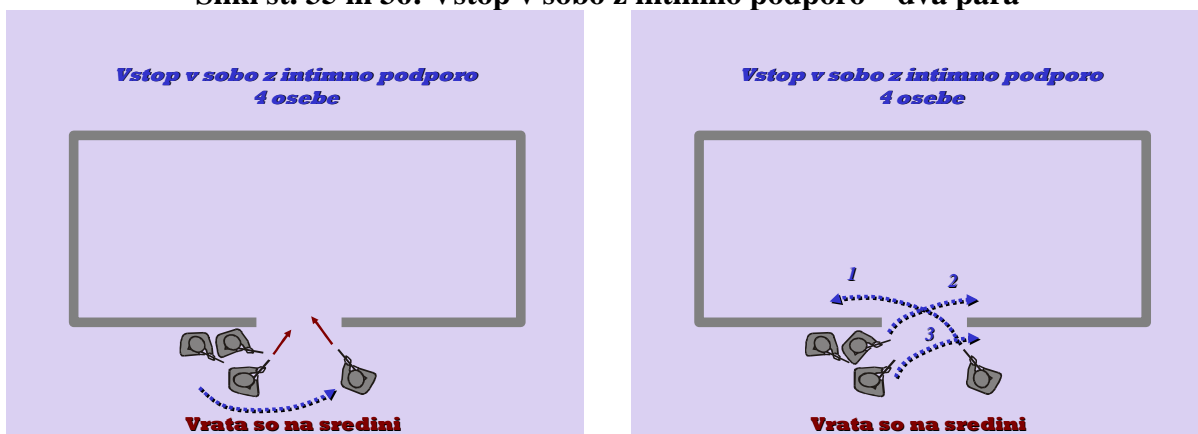
Sliki št. 33 in 34: Vstop v sobo z intimno podporo – dva para

Vir: Klinar, februar 2007

Vodja skupine nato vizualno pregleda vrata, če bi slučajno opazil mine presenečenja ali pa kakšne sledi od nastavljanja le teh. Nato vodja skupine zapusti svoj prostor in gre preko vrat z počasnim odpiranjem kota, zadaj za intimno podporo do nekje sto dvajset stopinj glede na vrata (slika št. 35). Ko pregleda ta koridor, signalizira vojaku št. dve in vpadeta v prostor po že v prej opisanem postopku (slika št. 36).

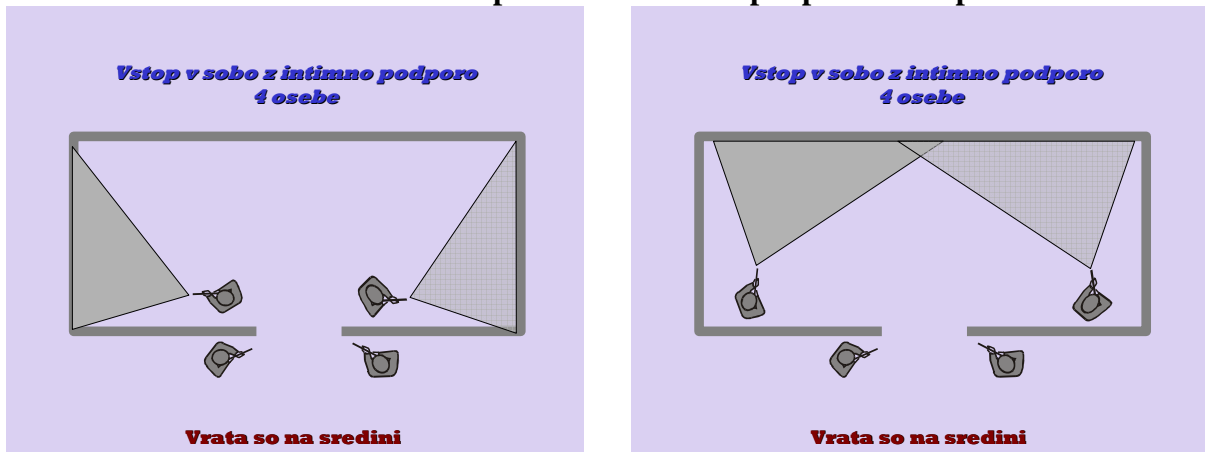
Sliki št. 35 in 36: Vstop v sobo z intimno podporo – dva para

Vir: Klinar, februar 2007

Vojaka št. tri in štiri ostaneta pred vrati in sta pripravljena na vpad (sliki št. 37 in 38), v primeru, da prvi par ni kos situaciji (prevelik prostor, več sovražnikov, civilistov...). Ko je prostor očiščen in zavarovan poročata in nato se poveljnik oddelka odloči, kako bo čiščenje potekalo naprej. Načeloma naj bi naslednji prostor čistil drug par.

Sliki št. 37 in 38: Vstop v sobo z intimno podporo – dva para

Vir: Klinar, februar 2007

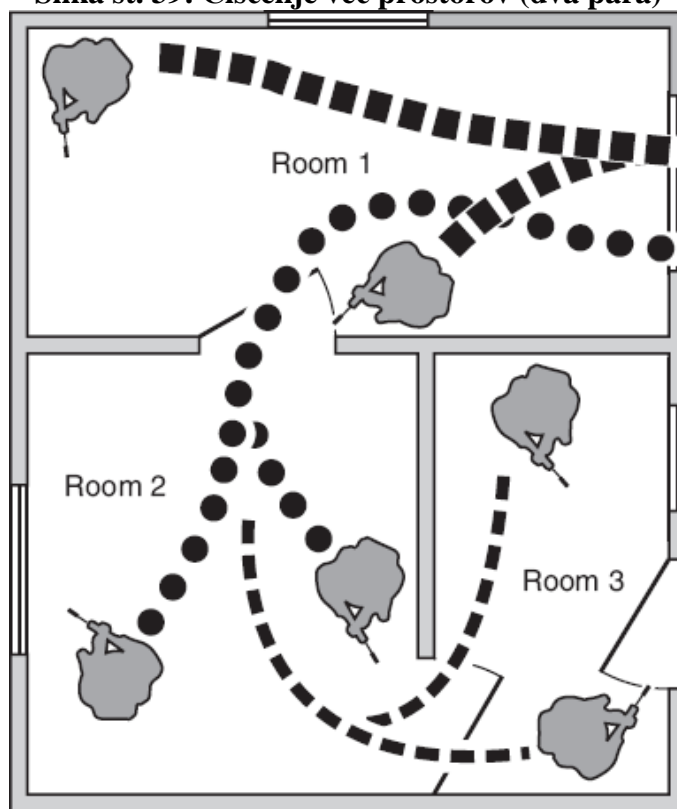
Vstop v sobo z intimno podporo ter hitrim kukanjem – štiri osebe

Ta postopek je zelo podoben prejšnjemu, razlikuje pa se v tem, da ko nimamo časa odpirati kota preko vrat, naredimo »hitro kukanje«. Se pravi, vodja skupine ravno tako postavi intimno podporo in ko nam le ta krije določen prostor se prepričamo, da na vratih ni kakšnih min presenečenja oz. sledi, ki bi lahko izhajale iz nastavljanja le teh, na hitro pogledamo v prostor (maksimalno dve sekundi). S tem postopkom smo vsaj malo pregledali prostor preden vpademo vanj. Ostali postopek, vpad, čiščenje prostora ter zavarovanje je isti kot pri zgornjem primeru.

Čiščenje več prostorov (dva para)

V prej omenjenih situacijah smo imeli samo en prostor. Logično nadaljevanje predstavitve vodi v povezovanje prejšnjih postopkov ali bolje rečeno povezovanje in sestavljanje le teh v čiščenje in zavarovanje več prostorov, ki si sledijo iz enega v drugega. Do sedaj je že jasno, da je potrebno za varno čiščenje uporabiti več vojakov, ki jih lahko razdelimo na pare ali večje skupine, vse je odvisno od velikosti prostorov in od situacije. V prikazanem primeru bosta čiščenje izvajala dva para (slika št. 39). Koncept temelji na tem, da ko prvi par očisti in zavaruje prvi prostor, drugi par očisti in zavaruje drugi prostor ter nato zopet prvi par očisti in zavaruje tretji prostor. Poveljnik teh dveh vpadnih skupin je vedno eno sobo za parom, ki čisti prostor in se sproti odloča, do kam se bo nadaljevalo čiščenje.

Slika št. 39: Čiščenje več prostorov (dva para)

Vir: Infantry platoon tactics (6-32); British Royal Army, 1999

Vstop v sobo z ognjeno predpripravo

Glede na situacijo se lahko poveljnik oddelka odloči, da bo pred vstopom v prostor le to očistil z ročno bombo ali pa z dolgim rafalom iz lahkega puškomitraljeza. V obeh primerih mora biti prepričan da se v prostoru ne nahajajo civilisti ali ostali, ki niso vključeni v oborožen boj.

Vstop v sobo z lahkim puškomitraljezom (LPM)

V tem primeru se PM približa vratom iz strani, vojak na drugi strani mu odpre vrata, on pa nato v prostor spusti dolg rafal če se da po celi širini prostora. Puškomitraljezec mora težiti k temu, da rafal izstrelji iz čimbolj zaklonjenega prostora iz dveh razlogov in sicer da se ne izpostavlja nasprotniku bolj kot je nujno potrebno in pa zaradi odboja krogel od trdnih stvari v prostoru. Zaradi tega naj z eno roko PM drži za transportni ročaj, z drugo pa za pištolski ročaj in usmerja rafal po celi širini prostora. Po rafalu se takoj umakne in da prostor vojakoma, ki takoj vpadeta v sobo. Po vpadu vojaka s kratkimi rafali prestrelita dele pohištva, kjer bi se lahko skrival sovražnik.

Vstop v sobo z ročno bombo

Prvi pogoj za uporabo ročne bombe je sama konstrukcija stavbe. Če so stene prebojne za delce, ki nastanejo ob eksploziji, ročne bombe ne uporabljamo. Potem, ko vržemo ročno

bombo se takoj izmaknemo, po možnosti naj bo med nami in prostorom v katerega vržemo ročno bombo vsaj še en prostor.

Ko poveljnik oddelka preuči, da je v prostor potrebno vreči ročno bombo da znak vodji vpadne skupine. Vodja nato izvleče RB in jo pokaže vsem prisotnim. To je znak da morajo vsi poiskati zaklon, če se le da v drugem prostoru. Ko so vsi v zaklonu bombo prime obratno, kot je predpisan prijem, odstrani varovalko ter žličko prime v roko, počaka dve sekundi in nato odvrže bombo. Ta postopek »kuhanja bombe« se izvaja z namenom sovražniku preprečiti, da bi slišal aktiviranje bombe in preprečiti da bi nam našo bombo vrgel nazaj. Pred uporabo tega postopka moramo biti prepričani o času zakasnitve eksplozije uporabljene ročne bombe. Ravno zaradi nevarnosti tega postopka naj bi to izvajal izkušen in priseben vojak. Ko bomba eksplodira, vpadna skupina takoj vpadne v sobo in jo očisti.

Vstop v sobo s »šok bombo«¹⁶

Šok bomba je zelo uporabna v primerih, ko se predvideva da so v prostoru tudi civilisti. Z uporabo šok bombe za trenutek odvrnemo pozornost vsem, ki se nahajajo v prostoru in ta čas izkoristimo za vpad.

Za uporabo šok bombe poveljnik oddelka da dovoljenje vodji vpadne skupine, ki nato izvleče bombo, jo pokaže vsem v skupini, da se lahko pripravijo in jo nato vrže v prostor. Šok bombe ne mečemo pregloboko v prostor, ker tam izgubi svoj namen, ampak jo vržemo tja kjer predvidevamo da nam preti največja nevarnost. Takoj ko se bomba aktivira, skupina vpadne v prostor in ga očisti.

Načini vdiranja v prostor

Vedno težimo k temu, da v prostor vpademo na način, ki bo presenetil sovražnika, naj si bo to z eksplozivom skozi steno, z uporabo protioklepni orožij ali uporabo težkih mitraljezov¹⁷ s katerimi prav tako lahko naredimo luknjo v steni (izdelava »mišje luknje«).

Slika št. 40 prikazuje vojaka pri izdelovanju »mišje luknje«¹⁸. Na vsak krak križa, ki ga vojak utrdi na steno, pride približno 200 gramov eksploziva.

Slika št. 40: Izdelovanje prehoda z MES

Vir: Infantry platoon tactics; British Royal Army, 1999

¹⁶ »Šok bomba« je neubojno sredstvo, ki ob eksploziji povzroči močan pok in blisk. Cilj uporabe je predvsem kratkotrajna onesposobitev človeka, povzroča zmedenost, dezorientacijo, občutek strahu.

¹⁷ Sto nabojev kalibra 7,62 mm nam lahko naredi luknjo premera 30 centimetrov v steni debeline 50 cm, dodatnih tristo nabojev pa nam luknjo poveča na 60 cm premera.

¹⁸ »Mišja luknja« je izraz za odprtino v steni, ki je velika samo toliko, da skozi njo lahko zleze vojak brez oprtnikov. Lahko se naredi z eksplozivom, večjimi kalibri pehotnega orožja ali protioklepni orožjem.

Velikokrat pa se nam bo zgodilo, da vsega naštetega ne bomo mogli uporabiti. V takšnih primerih upoštevajmo naslednja navodila:

Ko pridemo pred vrata moramo takoj pogledati kam se odpirajo, kakšna je ključavnica in se takoj odločiti na kakšen način jih bomo odprli.

Poznamo več načinov vdiranja v prostor, če so vrata zaklenjena, na voljo pa imamo tudi več pripomočkov, ki jih lahko pri tem uporabimo:

- uporaba mehaničnih pripomočkov (lomilke, ovni, žage, težka kladiva, klešče, sekire..),
- uporaba varilnih aparatov,
- uporaba šibrenice ali drugega avtomatskega orožja in
- uporaba eksploziva.

Če gre za velik objekt in veliko število prostorov, je priporočljivo da je število sredstev za vdiranje več in to različnih (še posebno v primeru, ko nimamo točnega načrta objekta in ne moremo predvideti kakšna so vrata, kako se odpirajo, kakšne so ključavnice, iz kakšnega materiala so...).

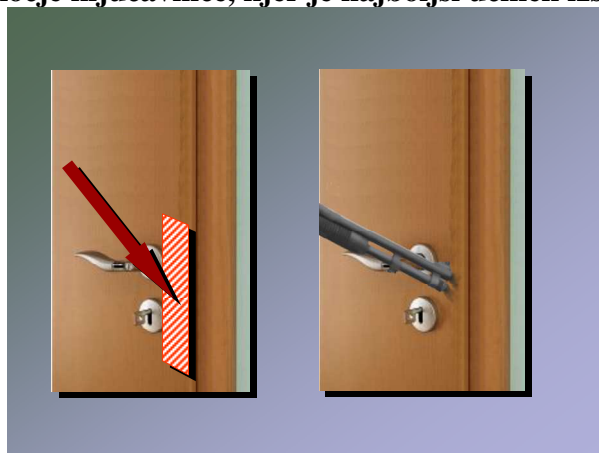
V vpadni skupini naj bo en vojak že vnaprej določen za vdiranje, po možnosti bolj krepke postave.

Vedno moramo imeti pripravljeno rezervno pot vstopa v objekt ali prostor (stranska vrata, okno...) v primeru, če skozi načrtovan vstop v prostor ne moremo.

Uporaba šibrenice

Slika št. 41 nam prikazuje kam in pod kakšnim kotom moramo ustreliti v predel ključavnice, da dosežemo optimalni učinek orožja. V primeru da nimamo šibrenice vrata lahko prestrelimo s puškomitraljezom, vendar moramo zopet paziti na naboje, ki se lahko odbijejo nazaj v nas.

Slika št. 41: Območje ključavnice, kjer je najboljši učinek izstrelka za uničenje

Vir: Kosmač, 2004

Razstrelitev vrat z detonatorsko vrvico

Sliki št. 42 in 43 nam prikazujeta kam lahko namestimo detonatorsko vrvico, da lahko uspešno vdremo v prostor. Ena od možnosti je, da vrvico namestimo na tečaje vrat, druga možnost pa je namestitev vrvice na območje ključavnice.

Za namestitev detonatorske vrvice moramo predhodno usposobiti vojake, sicer mora to delo opraviti inženirec – pionir.

Sliki št. 42 in 43: Namestitev detonatorske vrvice

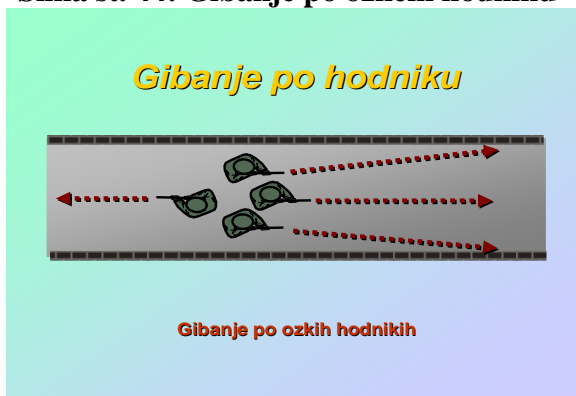

Vir: Kosmač, 2004

4.3.2 Gibanje po hodniku

Gibanje po objektu je odvisno predvsem od same konfiguracije notranjih prostorov, od števila vojakov, najbolj pa seveda od situacije. Na spodnjih dveh slikah je prikazano gibanje skupine štirih vojakov po ozkem (slika št.44) in širokem hodniku (slika št.45). Bistvena razlika je v tem, da skrajna vojaka pri ozkem hodniku pokrivata vsak svojo smer, pri širokem hodniku pa pokrivata navzkrižno. V obeh primerih notranja vojaka pokrivata, eden po smeri gibanja drugi pa krije smer prihoda.

Slika št. 44: Gibanje po ozkem hodniku

Gibanje po ozkih hodnikih

Vir: Kosmač, 2004

Slika št. 45: Gibanje po širokem hodniku

Gibanje po širokih hodnikih

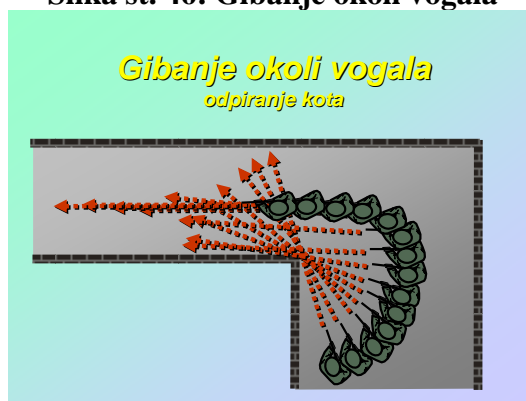
Vir: Kosmač, 2004

4.3.3 Gibanje okoli vogala

V samem objektu vedno nastane problem, ko npr. na koncu hodnika naletimo na vogal in ne vemo kaj se nahaja za njim. V tem primeru en vojak počasi odpira kot, kot je prikazano na

sliki št. 46, se prepriča, da je čisto, šele nato se skupina premakne po hodniku naprej. Pri odpiranju kota mora biti vojak zelo pazljiv, da ne izpostavlja predvsem spodnjih delov telesa ter komolcev, s tem pa zelo zmanjša možnost, da bi ga sovražnik lahko predčasno opazil. Se pravi, prva stvar, ki se prikaže okoli vogala mora biti naše orožje in šele nato ostali deli našega telesa. Za odpiranje kota si vedno vzamemo dovolj časa, če pa to ni možno zaradi same situacije lahko izvedemo hitrejšo odpiranje kota, ko tudi za to ni dovolj časa izvedemo »hitro kukanje« ponavadi na mestu, kjer nas nasprotnik najmanj pričakuje.

Slika št. 46: Gibanje okoli vogala

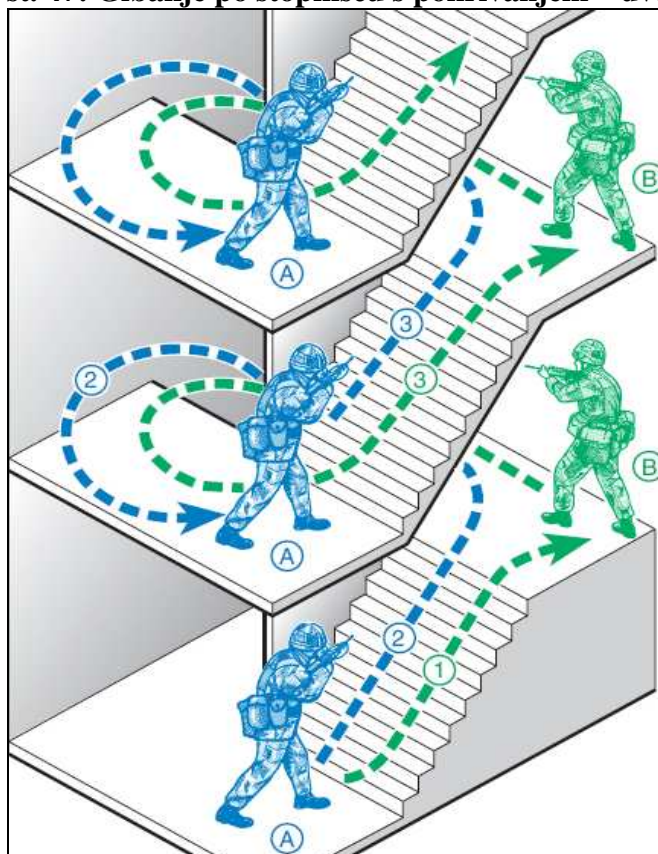

Vir: Kosmač, 2004

4.3.4 Gibanje po stopnišču

V primeru, ko se po stopnišču gibljeta samo dve osebi (slika št. 47), se obvezno giblje samo ena oseba, druga pa med tem krije njegov premik. Slaba stran dveh oseb je v tem, da ko imamo zapleteno stopnišče z več izhodi pokrivanje ni mogoče. Dobra stran pa je sama razpršenost enote in s tem zmanjšanje izpostavljenosti sovražnikovemu ognjenemu delovanju ali napadu sovražnika z ročnimi bombami.

Slika št. 47: Gibanje po stopnišču s pokrivanjem – dve osebi

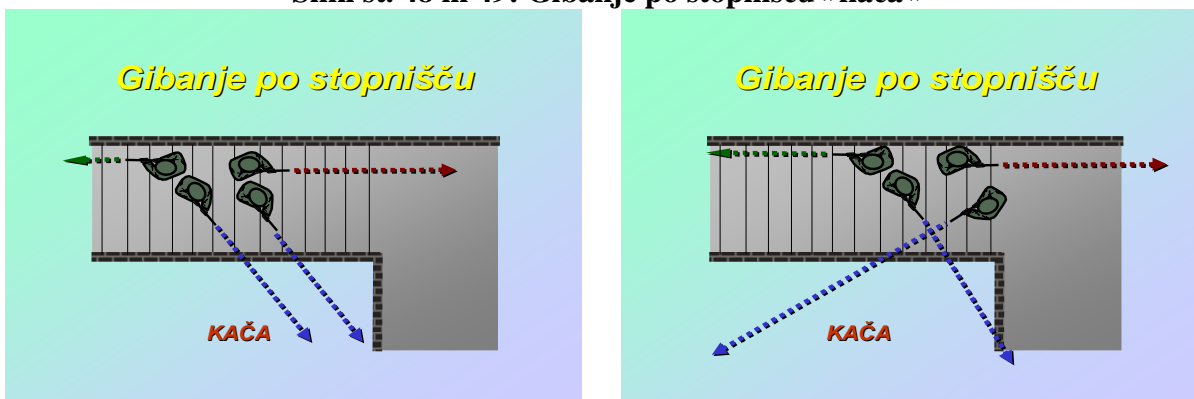
Vir: Infantry platoon tactics (6-33); British Royal Army, 1999

Gibanje po stopnišču (več oseb)

Poznamo več vrst gibanj po stopnišču, predstavil bom dve in sicer ena je »kača«, druga pa gibanje »s pokrivanjem«.

Na slikah št. 48 in 49 je prikazana »kača«, pri tem postopku se skupina giblje usklajeno in naenkrat. Vsak posameznik pokriva svojo cono in sicer je ta odvisna od trenutnega položaja skupine na stopnišču.

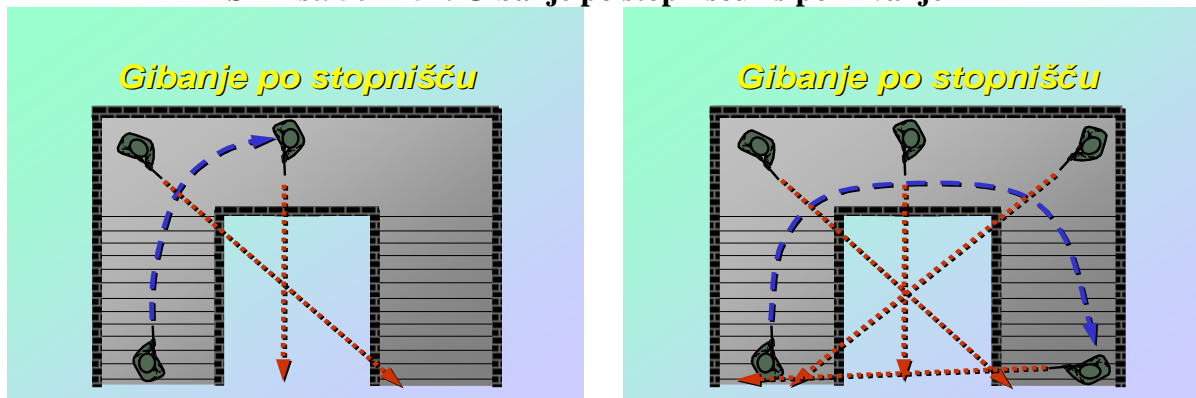
Sliki št. 48 in 49: Gibanje po stopnišču »kača«

Vir: Kosmač, 2004

Drug postopek je gibanje posameznika s pokrivanjem ostalih v skupini (sliki št. 50 in 51). Pri tem postopku je zelo važno, da se vojak v trenutku, ko pride pred cev sovojaka, zniža in mu tako omogoči delovanje po sovražniku, če bi bilo to potrebno. Kakšen razmik si bodo puščali med seboj je predvsem odvisno od velikosti in zapletenosti stopnišča.

Sliki št. 50 in 51: Gibanje po stopnišču »s pokrivanjem«

Vir: Kosmač, 2004

4.3.5 MES (minsko eksplozivna sredstva)

Uporaba eksploziva¹⁹

Eksploziv bo pri bojih v naselju uporabljen zelo pogosto, naj si bo to za vstopanje v objekte, za uničevanje utrjenih točk, zasede ali drugih potreb po uničevanju sovražnikovih sredstev. Za delo z eksplozivom so zadolžene posebne skupine, ponavadi inženirci, ki so za to posebej usposobljeni. Pridodani so lahko kot posamezniki ali pa kot skupina. Za potrebe bojev mora biti to znanje preneseno na čim več pripadnikov in le ti morajo biti sposobni izdelati priročne eksplozivne naprave.

Mine presenečenja

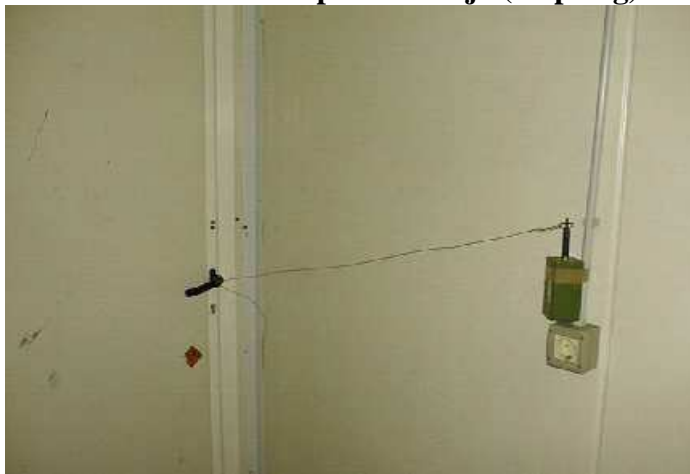
Pri boju v naselju so mine presenečenja ena od največjih sovražnikov napadalca. Lahko se nahajajo kjerkoli in v kakršnikoli obliki, vse je odvisno od domišljije postavljalca min. Naj naštejemo samo nekaj krajev, ki so zelo priljubljeni za postavljalca:

- kjerkoli na vratih in oknih,
- na vseh možnih točkah dostopa v prostor,
- razsvetljava, namizne luči,
- telefoni,
- TV, radijski aparati,
- deli pohištva,
- knjige,
- kovčki...

¹⁹ Infantry Tactical Doctrine – Infantry platoon tactics (6-29 do 6-30); British Royal Army, 1999

Slika št. 52 nam prikazuje tipično mino presenečenja na poteg, ki jo bomo pri bojih v naselju zaradi enostavnosti in učinkovitosti srečali zelo pogosto.

Slika št. 52: Mina presenečenja (na poteg)

Vir: Predstavitev MICC - SFOR (BiH)

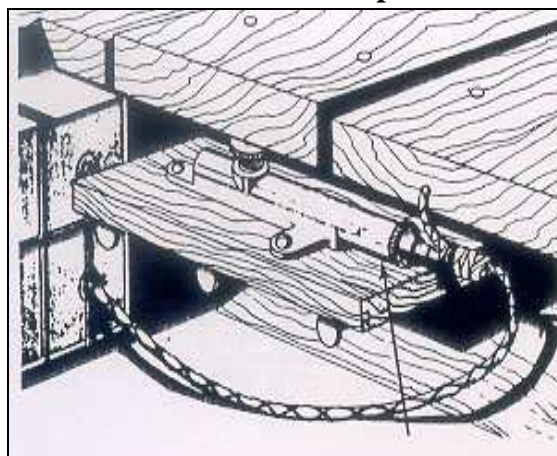
Ko odkrijemo minsko eksplozivno sredstvo ga zavarujemo in ga ne poizkušamo odstraniti sami. Za nevtraliziranje teh sredstev bodo poskrbele ekipe za deminiranje. Če pa nimamo izbire, sumljive predmete vedno potegnemo na daljavo in sicer iz dobrega zaklona.

Slika št. 53: MES na poteg

Vir: FM 3 – 06.11

Slika št. 54: MES na pritisk

Vir: FM 3 – 06.11

Sliki številka 53 in 54 prikazujeta minsko eksplozivni telesi, ki sta pri bojih v naselju nekaj vsakdanjega. Prvo se aktivira s potegom, drugo pa na pritisk, se pravi ko nekdo stopi na njo.

4.4 TAKTIČNI POSTOPKI ODDELKA IN VODA²⁰

Napad na naseljeno območje bo potekal v glavnem v taktičnih skupinah in ne po formacijskih oddelkih in vodih.

Oddelek bo samostojno deloval samo v primeru, ko gre resnično za manjši in nezahteven objekt ali pa bo prevzel eno nadstropje v večjih objektih. Ko gre za take primere lahko oddelek razdelimo na:

- vpadno skupino,
- skupino za ognjeno podporo in
- rezervo.

Poveljnik oddelka je vedno za vpadno skupino in na licu mesta poveljuje, kateri vhod se bo uporabil za vpad v objekt, kateri prostor se bo najprej očistil, do kam se bo šlo in navsezadnje organiziral samo zavarovanje očiščenih prostorov.

Ognjeni podpora poveljuje vodja prve skupine, ki mora delovati zelo usklajeno z vpadno skupino, da bi lahko optimalno krila sam pristop k objektu ne da bi prišlo do prijateljskega ognja.

Rezervi poveljuje vodja druge skupine in je vedno pripravljen, da kadarkoli okrepi ali vpadno skupino ali ognjeno podporo.

V primerih, da gre za večje objekte z več nadstropji, pa je minimalno kar moramo uporabiti vod, ki ga razdelimo na:

- vpadno skupino,
- skupino za ognjeno podporo,
- skupino za premagovanje ovir (razstreljevanje in zadimitev)
- skupino za oskrbo in
- rezervo (rezerva je lahko odgovorna tudi za oskrbo).

Vpadno skupino vodi poveljnik enega od oddelkov, vendar ji poveljuje poveljnik voda. Poveljnik voda prav tako usklajuje ogenj iz podpornih orožij ter samo delovanje vpadne skupine.

Skupini za ognjeno podporo poveljuje drug poveljnik oddelka, ki skrbi za optimalen podporni ogenj s tem, ko že z samo razporeditvijo podpornih orožij optimizira njihovo ognjeno moč.

Skupini za premagovanje ovir so ponavadi pridodani specialisti (inženirci) za delo z eksplozivnimi sredstvi, ostali člani te skupine pa skrbijo predvsem za zaščito teh pripadnikov, da lahko opravijo različne naloge (razstreljevanje, zadimitev, odstranjevanje ali postavljanje min presenečenja,...), ki se pojavljajo pri tovrstnem delovanju.

S skupino za oskrbo in rezervo ponavadi upravlja vodni podčastnik, ki skrbi za oskrbovanje s strelivom ter potrebnimi materialno tehničnimi sredstvi. Prav tako skrbi, da je rezerva vedno pripravljena za izvedbo kakršnekoli naloge.

V zgradbo lahko vstopamo skozi različne dele zgradbe. Zagotoviti moramo, da je vstop čim bolj prikrit in varovan s strani podpore. Poveljniki morajo vseskozi vedeti v katerem nadstropju so njihove enote, da ne pride do prijateljskega ognja med napadalnimi silami in silami za podporo. Zato mora poveljnik razmišljati o naslednjem²¹:

- točka vstopa,
- mesto podporne skupine,

²⁰ Predavanja iz predmeta »Taktika«, ŠČ, 2007.

²¹ Povzeto po: Infantry Tactical Doctrine – Infantry platoon tactics (6-35); British Royal Army, 1999

- pot vpadne skupine,
- metoda vstopa,
- omejitve glede izčrpavanja vpadne skupine (čas delovanja),
- reorganizacija,
- meje,
- uporaba podpornih enot,
- evakuacija ranjenih, vojnih ujetnikov, civilistov...in
- namera nadrejene enote.

Od zgoraj - Vpad od zgoraj navzdol je najboljša metoda čiščenja zgradb. Seveda pa je ta metoda izvedljiva samo v primeru, ko imamo dostop v zgornja nadstropja ali na streho. To je možno s pomočjo lestev ali iz sosednje zgradbe (z vrvjo ali brvmi...) če je dovolj blizu, lahko pa tudi s helikopterjem, če sovražnik nima učinkovite zračne obrambe. Enota se lahko prebije do strehe tudi po stopnišču, požarnih stopnicah ali jašku za dvigala, nato pa začne čiščenje zgradbe od zgoraj navzdol. Streha pa je lahko kljub prednosti tega načina čiščenja zelo nevaren prostor, če so sosednje zgradbe višje.

Helikopter se spušča na streho samo v primeru, da je streha dovolj močna in lahko nosi težo helikopterja, drugače pa se uporabljajo vrvi za spuščanje iz helikopterja.

Od spodaj - Napadanje in čiščenje zgradb od spodaj je pogosto in je ponavadi edina možna izbira. Za vstop v zgradbo porušimo del zidu in ne uporabljamo vrat in oken, ki lahko predstavljajo nevarne pasti pokrite s sovražnikovim ognjem. Oklepna vozila ali druga inženirska vozila so v takem primeru zelo zaželeni, če ne celo nujno pridodana vodom za omogočanje dostopov skozi stene zgradbe.

Oddelki se gibljejo in čistijo sobe od nadstropja do nadstropja. V nadstropjih, ki so očiščena lahko po potrebi organiziramo počitek. Zelo verjetno je, da bodo morali vodi pustiti zaščito v nadstropju, ki so ga že očistili.

Če vod naleti na sobo, hodnik ali stopnišče, ki je blokirano s pohištvom ali drugimi ovirami se mora tem oviram, če je le možno izogniti in ohraniti tempo napada. Ovira mora ostati nadzorovana, kasneje pa se jo pregleda in odstrani.

Med napadom mora poveljnik s premislekom odrediti potrebno opremo za bojevanje zaradi skupne teže, ki lahko ovira vojaka. Običajno se v napadih na zgradbe potrebuje dodatne količine streliva, voda, sanitetni material in posebna oprema za premagovanje ovir ali posebna orožja za boj v zgradbah. Napadalna skupina nosi pri sebi čim večjo količino streliva še posebno ročnih bomb. Ne nosi pa nahrbtnikov, pred samim vpadom v objekt pa naj odložijo tudi oprtnike. Ne smemo spregledati tudi dodatne medicinske opreme, kot so dodatne doze morfija itd.

Zelo velikokrat spregledano orožje v bojih v urbanem okolju je lahko protioklepno orožje. Uporabno je predvsem za uničevanje sovražnikovih ognjenih točk in izdelavo prehodov skozi stene, zaradi svoje natančnosti pa lahko zelo uspešno delujemo tudi proti ostrostrelcem, tako da z njim uničimo prostor, od koder naj bi deloval.

5 STANDARDNI OPERATIVNI POSTOPEK – IZVAJANJE PREGLEDA V PETNADSTROPNI STAVBI Z ŠTIRIMI PROSTORI V NADSTROPJU Z VODOM

SOP - PRIPRAVA NA NALOGO

	Izvajalec	Sodeluje
1. Vod zasede zbirni rajon/izhodiščni položaj		
2. Vod sprejme, izdela in izda ukaz	PV	VPČ, PO
- pripravljalno povelje	PV	VPČ, PO
- izvidovanje (obveščevalni podatki (načrt stavbe, slike stavbe, kaj se je v njej dogajalo...)), izviduje se pot premika (inštalacijski jaški, kanalizacija), podporni položaj, cilj, ključni teren, točka vstopa v objekt). Glavnina se mora seznaniti z 5 točkami: <ul style="list-style-type: none"> - Naloga (kam se gre) - Kdo vse gre - Predviden povratek - Postopki če se izvidnica ne vrne Postopki ob stiku z nasprotnikom (glavnine ali izvidnice)	PV	Ključni poveljniki, varovanje
- priprava na izvedbo	VPČ	PO, vojaki
- ponavljanje postopkov pregleda (čiščenja) stavbe	PO	vojaki
- izdaja ukaza	PV	VPČ, vezist, PO, vsi
3. Vod se organizira za izvedbo naloge	PV, VPČ, PO	vsi
- določi se skupina za podporo	VPČ	Skupina za podporo, rezervni oddelek
- skupina za pregled/čiščenje (znotraj skupine se določi več skupin):	PV	1 ali 2 oddelka
a. skupina za vpad v objekt	PO, VS	Vojaki znotraj skupine
b. skupina za izdelavo vhodne točke	PO, VS	Vojaki znotraj skupine
c. skupine za pregled padlih, opreme	PO, VS	Vojaki znotraj skupine
d. skupina za oskrbo in evakuacijo ranjenih	PO, VS	Vojaki znotraj skupine
e. skupina za premagovanje ovir, razminiranje	PO, VS	Vojaki znotraj skupine
- rezerva		Do moči oddelka

4. Priprava voda	PV	Vsi
- pregled opreme pred izvedbo naloge	VPČ, PO	Vojaki
- ponovitev postopkov	PO, VPČ nadzoruje	Vojaki
- določi se način premika in mere kontrole ognja	PV, VPČ, PO	Vojaki
5. Premik voda iz zbirnega območja do linije razvoja	PV	Vsi
- izvede se premik, brez nepotrebne zaustavljanja		
- po potrebi se na orožje nastavijo bajoneti		
- razvoj v formacijo določeno za premik		
- držijo se časovnice		
6. Premik od linije razvoja (line of departure) do položaja podporne skupine oz. napadalne skupine	PV, VPČ	Podporna in napadalna skupina
- uporaba ustreznih načinov premika		
- uporaba ustreznih poti premika		
- prekrit premik napadne in podporne skupine na položaje		

SOP - POSTOPEK PREGLEDA STAVBE

Postavimo podporno skupino z VPČ-jem in skupino za zavarovanje na primerna mesta, do tja pridejo čimbolj prikrito.

1. Skupina za vpad se prikrito približa stavbi oz. točki vstopa po izbiri PV (načeloma iz vogala, če je možnost iz vrha stavbe);
(člani skupine za vstop/vpad morajo biti oštevilčeni (prvi, drugi, tretji, četrti), zaradi identifikacije, komuniciranja in nadzora situacije);

a) Št 1. mora biti najbolj izkušen oz. zrel vojak, poleg poveljnika skupine (TL), njegova naloga je zavarovanje naprej in zavarovanje točke vstopa/vpada.

b) št.2 je takoj za št.1. po zaporedju gibanja in je zadolžen kot član vstopne/vpadne skupine;

c) št.3 je običajno TL, njegova naloga je nadzorovati in voditi z glasom in signali. Ves čas se je dolžan zavedati dogajanja in ukrepati hitro, pravilno, v skladu z nalogo, prijateljskimi enotami, in aktivnostmi sovražnika. Ena izmed tehnik vstopa predvideva št. 3. kot vojaka za izdelavo vstopne točke (mišja luknja, ali pregled že narejenih lukenj, oken, vrat) v objekt, z uporabo ene izmed tehnik po presoji poveljnika voda (PV).

d) št.4 je običajno vojak puškomitraljezec, ki je zadolžen za zavarovanje hrbta skupine in je navadno zadnji, ki vstopa v prostor. Razpolaga z veliko ognjeno močjo, deluje po odločitvi TL. PM se lahko uporabi za izdelavo vstopne točke.

2. Aktivnosti pred točko vstopa:

- Izbor mesta vstopne točke je zelo pomemben, prav tako tudi pozicija posameznih orožij.
- Člani napadne skupine naj stojijo čim bližje točki vstopa, pripravljene na vstop. Istočasno si zagotavljajo zavarovanje 360 stopinj,
- člani skupine si nedvoumno signalizirajo, da so pripravljene na vstop.

3. Aktivnosti ob vstopu:

- Pregled mesta vstopa (vizualno) je zelo pomemben del, to lahko opravimo tudi z teleskopskim ogledalom, istočasno lahko delno pregledamo sam prostor (lahko uporabimo priročno ogledalce, prilepljeno na npr. palico, bajonet). Ko se prepričamo o situaciji v prostoru, lahko po potrebi prilagodimo tehniko vstopa in število vojakov, ki bodo vstopili;

- če smo v prostoru opazili nasprotnika, in če nam trdnost zidu in temeljev to dopušča, lahko vstopimo s »kuhano bombo«.

Če to ni mogoče, (ROE, civilisti, talci, slabi oz. montažni zidovi...) uporabimo tehniko »odpiranja kota«(»rezanja pite«), vstop s šok bombo ali intimno podporo puškomitraljeza. Člani skupine, ki vstopajo v objekt, morajo biti izurjeni v nadzoru ognja, da hitro ločijo med nasprotnikom in »nebojevniki«.

V prostor nikoli ne vstopata manj kot dva vojaka!, ki takoj poročata naslednjemu na vstopu ali gre noter in kam naj gre. Takoj se razporedijo na mesta, kjer najbolje pokrivajo prostor, prvi na stran kjer je večja ogroženost (npr.levo), naslednji nasprotno (desno), če je naslednji zopet levo in zadnji (če) desno (vsi člani skupine morajo biti izurjeni v delovanju na katerekoli poziciji od 1 - 4) Preverijo varnost točke vstopa, in pregledajo prostor (mine presenečenja, temni koti, omare...), ter se ne zadržujejo ob vstopni točki, ob linah, oknih...Hitrost gibanja ne sme ogroziti natančnosti delovanja posameznika po sovražniku in varnosti lastne enote.

- ko je prostor pregledan/očiščen, zadnji na vstopu signalizira PV in preostalim članom skupine za vstop, da vstopijo v prostor.

- dokler skupina ne pride v stik se upošteva stroga maskirna disciplina sporazumevanje pa poteka izključno z dogovorjenimi signali, da bi obdržali prednost presenečenja.

4. Aktivnosti po vstopu:

- PV oceni situacijo in se na podlagi videnega odloči kako bo nadaljeval s pregledom. Običajno nadaljuje druga skupina in varuje ali je v rezervi prva skupina in rotirajo pred vsako grožnjo (naslednji prostor, vogal, stopnišče...). Gibanje skupine in posameznikov je taktično, odvisno in prilagojeno prostoru (vstop v prostor, gibanje po hodniku, gibanje po stopnišču).

- PV mora paziti na enakomerno obremenjenost med skupinami!. Ker je pregled /čiščenje prostora zelo naporno in stresno, je tudi iz vidika varnosti obvezno zagotavljati rotacijo skupinam, in po potrebi vključevati tudi rezervne sile.

- Vsak pregledan prostor se označi skladno z SOP.

- Na primernem mestu je potrebno puščati stražarje, če je stavba večnadstropna, (npr. na stopnišču, vsakega nadstropja, da ima pregled na izhod iz vseh prostorov v hodnik, okna in vrata iz stavbe pokriva podporna skupina).

- Ne pozabi pregledati strehe stavbe!

5. Ko je stavba pregledana/očiščena jo skladno z SOP označimo.

6. Sledi reorganizacija in konsolidacija.

7. PV poroča nadrejenemu poveljniku (PČ).

6. ZAKLJUČEK

Vsakršno bojno delovanje v urbanem okolju je zelo zamudno, stresno in fizično zelo zahtevno. To velja tudi za obravnavano temo, saj je potrebno sistematično in detajlno pregledati celotno stavbo, od kleti do vključno strehe, ob upoštevanju vseh posebnosti, omejitev (tudi ROE) in nevarnosti, ki veljajo za delovanje v urbanem okolju.

Pri samem planiranju in pripravi na pregled stavbe so zelo pomembni obveščevalni podatki. Pred pregledom stavbe jih je potrebno pridobiti čim več, od podatkov o sami stavbi (trdnosti sten, poda, temeljev), zaželeno je skica ali načrt stavbe, s čim več podrobnostmi, do podatkov o dejavnostih, ki so se izvajale v njej, predvsem s strani nasprotnika, ki jih lahko pridobimo z izvidovanjem, opazovanjem, s sodelovanjem s civilnim prebivalstvom (tudi otrok), subjekti lokalne oblasti..., kajti bistvo pregleda je v tem, da lahko na osnovi zbranih podatkov z veliko verjetnostjo ocenimo in sklepamo, da v stavbi ni nasprotnikovih enot oz. pripadnikov (v nasprotnem primeru gre za ti. čiščenje objekta), čeprav pa ob tem ne smemo zanemariti varnosti lastne enote, ki bo izvajala pregled. Kljub predpostavki, da je stavba brez nam sovražnih posameznikov, je potrebno maksimalno upoštevati varnostne mere in taktične postopke, kot pri izvajanju ti. čiščenja objekta, kajti če naletimo na takšno presenečenje, lahko takoj odreagiramo dovolj rutinirano.

Pri tem opravilu se nam ne sme muditi, saj je bistvo pregleda to, da se prepričamo, da je stavba popolnoma varna predvsem zaradi morebitnih min presenečenja in drugih pasti, se pravi, da zaradi hitrosti pregleda nikakor ne sme trpeti natančnost in sistematičnost postopka niti varnost pripadnikov, ki ga izvajajo.

Samo hitrost pregleda lahko delno reguliramo s številom pripadnikov ki gredo v stavbo (najmanj dva do štiri v en prostor, maksimalno število vojakov v stavbi pa je odvisno od presoje PV), vendar je njihovo število potrebno sproti regulirati. O številu pripadnikov, ki vstopajo v objekt, kakor tudi zavarovanja in rezerve se je za vsak posamezen primer potrebno odločiti posebej, odvisno pa je od velikosti objekta, tipa stavbe (montažne stene, opeka, beton), zapletenosti tlorisa prostorov, števila vhodov v stavbo in prehodnosti med prostori v njej, o nameščenih minah presenečenja... Paziti je potrebno na usklajenost delovanja med skupinami (zaradi sistematičnosti in varovanja pred morebitnim prijateljskim ognjem), kar je še dodaten izziv za poveljnika voda in poveljnike skupin, še posebej če je v stavbi več skupin naenkrat, PV pa mora biti ves čas obveščen o tem kje je kdo, in o napredovanju posameznih skupin ter nemudoma odreagirati v primeru odkritih nevarnosti (mine presenečenja) in drugih posebnosti (civilisti, talci).

Zaradi predpostavke, da je stavba izpraznjena nasprotnikov in da ni branjena iz okolice, je varnostna ocena postopka vsaj v začetku morda nekoliko nižja, kar dejansko pomeni da se tudi tako veliko stavbo načeloma da relativno varno **pregledati** z enoto velikosti voda, če časovno seveda nismo preveč omejeni.

LITERATURA IN VIRI

1. Cestnik, Andrej. Motorizirani bataljon SV 2010, V 4.0, Taktična študija, Ljubljana, 2007
2. Furlan, Branimir. Bojno delovanje. Skripta. PDRIU, Ljubljana, 2006.
3. Furlan, Branimir in drugi. Vojaška doktrina. Defensor, Ljubljana, 2006.
4. Hajnšek, Sašo. Vpliv urbanega okolja na sodobno bojevanje. Zaključna naloga. FDV, Ljubljana, 2005.
5. Headquarters Department of the Army, Combat Arms Operations in Urban Terrain, FM 3-06.11. Washington DC, 2002.
6. Klinar, Danilo. Bojevanje v urbanem okolju, Zaključna naloga ŠČ, Ljubljana 2007
7. Kosmač, Jernej. Gibanje po objektu. Interno gradivo. 17. BVP, Ljubljana, 2004.
8. Milovac, Blaž (2001a). "Vojaške operacije v urbanem okolju (1. del): Dovoljeno je vse, kar je prepovedano". Revija Obramba. 2001, letnik 33, Defensor d.o.o., Ljubljana, september 2001, str. 48-52.
9. National Defense. Training for Urban Operations. Canada, 2002.
10. Starc, Peter. Navodilo za izdelavo standardnih operativnih postopkov v 10.motb, Skripta, Ljubljana, 2005
11. Šolar, Viljem. Predavanja na ŠČ. Murska Sobota, 2006.
12. Taktični SOP, 1.vod, 2.motč/10.motb/1.br. SV
13. UK Ministry of Defence. Infantry Tactical Doctrine Volume 1. Infantry Platoon Tactics, London, 1999.
14. Vivod, Domen. Specialna policijska taktika, Ljubljana, 1995

SEZNAM SLIK IN TABEL

SEZNAM SLIK

Zaporedna št. in naslov slike	Vir slike	Stran
Slika št. 1: Formacija in oborožitev voda – taktična študija	Vir: Cestnik	7
Slika št. 2: Sestava in oborožitev oddelka – taktična študija	Vir: Cestnik	9
Slika št. 3: Izbira naslednjega položaja	Vir: FM 3 – 06.11	11
Slika št. 4 Premik do bližnje stavbe	Vir: FM 3 – 06.11	12
Slika št. 5: Gibanje skupine med stavbami	Vir: FM 3 – 06.11	13
Slika št. 6: Pravilno zapuščanje stavbe	Vir: FM 3 – 06.11	13
Slika št. 7: Premagovanje zidu	Vir: FM 3 – 06.11	14
Slika št. 8: Pravilno opazovanje	Vir: FM 3 – 06.11	14
Slika št. 9: Gibanje mimo kletnega okna	Vir: FM 3 – 06.11	14
Slika št. 10: Gibanje mimo okna	Vir: FM 3 – 06.11	14
Slika št. 11: Tehnike vstopa v stavbo v pritličju (prvega vojaka)	Vir: FM 3 – 06.11	16
Slika št. 12: Tehnike vstopa v stavbo v pritličju (drugega in tretjega vojaka)	Vir: FM 3 – 06.11	17
Slika št. 13: Uporaba cevi (palic..)za vstop v prostor	Vir: Klinar	17
Slika št. 14: Uporaba dveh cevi (palic..) za vstop v prostor	Vir: Klinar	17
Slika št. 15: Uporaba lestve za dostop do višjih nadstropij	Vir: Klinar	18
Slika št. 16: Pomoč sovojaka za vstop v prostor	Vir: Klinar	18
Sliki št. 17 in 18: Uporaba vrvi s kavljem za vstop v objekt	Vir: FM 3 – 06.11	19
Slika št. 19: Uporaba vrvi za vstop v objekt	Vir: FM 3 – 06.11	19
Slika št. 20: Uporaba lestev za dostop do višjih nadstropij	Vir: FM 3 – 06.11	20
Slika št. 21: Premagovanje ognjene ovire	Vir: Klinar	20
Slika št. 22: Tunel smrti	Vir: Kosmač	22
Sliki št. 23 in 24: Vstop v sobo – dve osebi	Vir: Kosmač	22
Slike št. 25 do 28: Vstop v sobo – tri osebe	Vir: Kosmač	23
Slike št. 29 do 32: Vstop v sobo – štiri osebe	Vir: Kosmač	24
Sliki št. 33 do 36: Vstop v sobo z intimno podporo – dva para	Vir: Klinar	25
Sliki št. 37 in 38: Vstop v sobo z intimno podporo – dva para	Vir: Klinar	26
Slika št. 39: Čiščenje več prostorov (dva para)	Vir: Infantry platoon tactics	27
Slika št. 40: Izdelovanje prehoda z MES	Vir: Infantry platoon tactics	28
Slika št. 41: Območje ključavnice, kjer je najboljši učinek izstrelka za uničenje	Vir: Kosmač	29
Sliki št. 42 in 43: Namestitvev detonatorske vrvice	Vir: Kosmač	30
Slika št. 44: Gibanje po ozkem hodniku	Vir: Kosmač	30
Slika št. 45: Gibanje po širokem hodniku	Vir: Kosmač	30

Zaporedna št. in naslov slike	Vir slike	Stran
Slika št. 46: Gibanje okoli vogala	Vir: Kosmač	31
Slika št. 47: Gibanje po stopnišču s pokrivanjem – dve osebi	Vir: Infantry platoon tactics	32
Sliki št. 48 in 49: Gibanje po stopnišču «kača»	Vir: Kosmač	32
Sliki št. 50 in 51: Gibanje po stopnišču «s pokrivanjem»	Vir: Kosmač	33
Slika št. 52: Mina presenečenja (na poteg)	Vir: Predstavitev MICC - SFOR (BiH)	34
Slika št. 53: MES na poteg	Vir: FM 3 – 06.11	34
Slika št. 54: MES na pritisk	Vir: FM 3 – 06.11	34

SEZNAM TABEL

Zaporedna št. in naslov tabele	Vir tabele	Stran
Tabela št. 1: Sestava in oborožitev oddelka – taktična študija	Vir: Cestnik	10

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisani, vod. Tomaž Mlakar, rojen 23.04.1975 v Celju, kandidat 17. generacije Šole za častnike, izjavljam, da sem nalogo izdelal sam, s pomočjo mentorja maj. Viljem Šolar-ja.

Ljubljana, 06. september 2007

Tomaž Mlakar